

„Az idősebbek még emlékezhetnek rá, hogy a magyar színművészet különleges színfoltjaként színre lépő teátrum Lessing esztétikai-filozófia elveivel igyekezett bizonyítani létét: a protestáns egyházak nem »vallási« színhatat igyekeznek működtetni a fővárosban, hanem olyan színteret, amelyen – Weöres Sándor szavaival élve – a föld és ég között lévő ember-létra tágasabb, s ha úgy tetszik, magasabb is, mint a hagyományos színházaké.”

► Bölcs Nánán az Evangélium Színházban – 5. oldal

„A tudományosság igényének maximális megőrzése ellenére Cserháti Sándor kommentárja nem száraz és szikár akadémikus szövegtenger.”

► Egy újabb út a Könyvhöz – 8. oldal

„Örök kérdés: lehet-e alkudni Istennek? Szabad-e gyapjúfürtöket kitenünk mindennapjainkban ahelyett, hogy hittal kimondanánk: »...legyen meg a te akaratom...?«

► Kített gyapjúfürtök – 9. oldal

A Biblia éve Erdélyben ► 4. oldal
Bajor–magyar egyházvezetők találkozó ► 4. oldal
Születésnap beszéletes Páll Lajos korondi festővel és költővel ► 6. oldal
Pünkösdi oltárképzés ► 7. oldal
Sátoros ünnep Vargabokorban ► 7. oldal

Gáncs Péter püspök faszori diákok és az egyházak képviselőinek sorfala előtt mond ünnepi beszédet

A reformáció üzenetének négy oszlopa

A Reformációi emlékpark ünnepélyes átadása a Faszorban

► Mivel a terület egy evangélikus gimnázium, valamint egy református és egy evangélikus templom közelében helyezkedik el, Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzata az elmúlt esztendőben úgy határozott, hogy a helyi protestáns gyülekezetekkel közösen rendezi a Budapest-Faszori Evangélikus Gimnázium és a faszori templom melletti elhanyagolt földszárat. A borongós őszi napon született elképzelés május 12-én, verőfényes tavaszi időben vált valósággá. Pünkösdi hétvégén Bogárdi Szabó István református, Gáncs Péter evangélikus püspök és Mészáros Kálmán baptista egyházelnök egyúttal felavatta a parkban emelt emlékművet is, Lestyán Goda János szarvasi szobrászművész alkotását. Már a monumentális emlékmű alapkövetétele is ünnepélyes keretek között történt tavaly október 31-én, amikor az eseménnyel a lutheri reformáció kezdetének 490. évfordulójára emlékeztek.

Az erzsébetvárosi önkormányzat területrendezési szándéka egyetértésre talált a kerület protestáns egyházközösségeinek vezetőségében. Az alapötlet, hogy a reformáció egyházainak közös üzenetét kifejező műalkotással díszített emlékparkot kellene létrehozni az addig kutyafuttatóként használt területen, Aradi György faszori evangélikus lelkesztől származik, de a kialakítás költségeit teljes egészében a VII. kerületi önkormányzat állta. Humvald György polgármester el-

mondása szerint a szobor 20 millió, a parkrendezés pedig 51 millió forintba került.

A Reformációi emlékpark átadása és a reformációi emlékmű felavatása a pünkösdi protestáns fesztivál elnevezésű, egész napos programsorozat keretében zajlott, amelyen a Luther Kiadó, a Kálvin Kiadó és a Magyar Bibliatársulat kedvezményes könyvvásárral állt az érdeklődők rendelkezésére.

A program 10 órakor ünnepélyes ka-

punytással vette kezdetét, majd játszótéri gyermekfoglalkozások és a Palinta társulat kicsiknek szóló zenés műsora töltötte ki a délelőtti hátralévő részét. (A park egyik felén játszótér fogadja a gyermekes családokat, a tulajdonképpeni emlékparkot pedig a tér másik felén, az emlékmű körül alakították ki.)

A közönség térenhallgatás közben bográcsételeket fogyaszthatott ebédre; 14 órától megtekinthették a MárkusZin-ház társulatának előadásában Petőfi Sándor A helység kalapácsa című művének feldolgozását, majd pedig gyermekek báb-játék-előadása szórakoztatta a résztvevőket.

A reformációi emlékmű átadására és felavatására 16 órakor került sor ünnepi ökumenikus liturgia keretében. Ennek megkezdése előtt Hunvald György polgármester avatóbeszéde hangzott el, amelyben köszönetet mondott a protestáns gyülekezeteknek, lelkészeknek, egyházvezetőknek, valamint minden érintettnek, aki valamilyen formában részese volt az emlékpark létrehozásának.

► Folytatás a 3. oldalon

Dicsérendő Szentháromság

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Sokan nem tudnak mit kezdeni Szentháromság ünnepével. Mit is ünneplünk ma? Mi közük van a kereszténység korai századaiban megfogalmazott tanításoknak a mai élethez? Nem kellene újrafogalmazni az egyház nehezen megragadható dogmáját a Szentháromságról? Megtelik-e tartalommal az ősi, de sok esetben formálissá váló ünnep? Hajlandók vagyunk-e nyitott szívvel kísérletet tenni arra, hogy átéljük az ünnep igazi tartalmát és élményét?

Különleges ünnepet ülünk ma – Isten maga teljességében mutatkozik be. Az emberiség története, azon belül a vallások története arról tanúskodik, hogy az ember megsejtett, felismert, megértett valami apró kis részletet Isten titkáiból. A kereszténység kezdettől fogva ámulattal élte meg, hogy nem neki kell kutatnia a végső valóságot. Isten maga mutatkozik be népének, gyermekeinek: az embernek. S nem is kódolásra váró jelekben, hanem érthető, emberi fül által meghallgatható, emberi értelemmel megragadható szavakkal. Ritkán, de élőszóban is megtette ezt. Néhányan – kiváltságosok – hallhatták Isten hangját: Mózes, Jákob, a próféták néme-lyike, a Jézus keresztelésénél jelen levők. Ugyanakkor szava elérhetővé vált, hiszen tanúi leírták, s írásban továbbadták.

A Szentírás könyveiben számtalan bemutatkozást, isteni önvallomást olvashatunk. Érdemes lenne egyszer ebből a szempontból végiglapozni a Bibliát. Isten népe – az egyház – ezeket a bemutatkozó vallomásokat összegezte. Ezek alapján formálta meg, imádkozta ki, tusakodta végig a Szentháromság-tanról szóló hitvallást. Az egy Isten – akit Atyaként, Fiúként, Szentléleként ismerhetünk meg – bemutatkozása alapján.

Nem emberi találmány ez; hogyan is lehetne, hiszen messze meghaladja a mi logikánkat, elképzeléseinket: hogyan lehet az egy három, és a három egy? Nem értjük, de tudjuk, s a tapasztalataink alapján el is fogadjuk: Isten három, egy-lényegű személy, az Atya, Fiú, Szentlélek, Szentháromság egy Isten. Nem a hogyanja az izgalmas, annak megválaszolására kevesek vagyunk; a bemutatkozás és a találkozás élménye nyomán beszél az egyház, beszél a hívő ember a Szentháromság Istenről.

Már önmagában nagy ajándék, hogy az ember beszélni tud Istenről. Az Istenről való beszéd sohasem volt egyszerű feladat. Mégis lehetséges, hiszen Isten maga adta meg a módját. Bealázkodott ember kategóriákba, megengedte, hogy úgy beszéljünk róla, mint Alkotóról, mint Gondviselőről, mint Ítélelőről, mint szerető menyeyi Atyáról, mint gondoskodó Édesanyjáról. Ő maga mutatkozott mint Atya, ő jelent meg mint Fiú, őt ismerték fel a tanítványok mint Lelket. S ha botladozik is a nyelvünk, és minden igyekeztünk ellenére sem tudjuk megfogalmazni csupán a legfontosabbakat, a részletben mégis ott az egész, a töredékesben a teljes. Ő adta a mandátumot, hogy megszólítsuk, hogy megismerjük, hogy ismertté tegyük, hogy hirdessük. Nem minden titkot feltárva – ez lehetetlen vállalkozás a halandó ember számára –, mégis az egészet megmutatva.

Nem feledhetjük azonban azt, hogy a Szentháromságról szóló tanítás „harci helyzetben”, a tévtanításokkal szemben született. Akkor, amikor tudatosan pró-

bálták egyoldalúan elmondani, hogy kicsoda Isten, vagy próbálták arról szólni, hogy ő nem az, akinek a kereszténység megismerte. Az egyház határozottan, konzervenszen állta a tévtanítások támadását, ferdítő okoskodását. Megküzdötte önmagával és másokkal a tiszta tanítás minden egyes mondatát és gondolatát. Imádságban érlelte meg a hitvallás minden egyes sorát. Az istentiszteleti közösségekben és a mindennapok hitharcában mélyítette el a hit téziseit – életté váltva a tanítást, amely mindig a megmerevedés és az élettől való elszakadás veszélyét hordozta. Az egyház Szentháromságról szóló bizonyágtétele nem volt könyvtárakban maradt dogma, hanem az élet vallomása lett az élő Istenről.

A „harci helyzet” nem ért véget a kereszténység első évszázadaival. Az egyháznak ma is résen kell lennie, hiszen a kísértő éppen úgy törbe akarja csalni az embert: el akarja ferdíteni, meg akarja hamisítani, át akarja festeni Isten-képét. A hívő ember számára örök veszély, hogy engedjen a kellemes vagy látványos tévtanításoknak. A mindent megmagyarázni akaró racionális gondolkodás oldaláról éppen úgy támad a gonosz, mint a kegyesnek látszó, szélsőséges, szektás gondolatokról. Józanul kell figyelniünk a Szentírás tanúságára, az egyház hitvallására, a bizonyágtételek fellegének ma is hangzó szavára, hogy el ne tévedjünk.

Ugyanakkor nem szabad elfelejtenünk: bármennyit tudunk, bármilyen éles logikával rendelkezünk is, nem tudjuk megérteni és megmagyarázni a Szentháromság titkát. Nem véletlenül fogalmazódott meg nemegyszer az egyháztörténet során, hogy ezt a titkot nem érteni, hanem imádni kell.

Ma újra meg újra megkönyvekezi a kereszténységet az az igény, hogy igazodjunk a világhoz, próbáljuk összehangolni hitünket a világban található és megismerhető folyamatokkal. Ezért a sok kísérlet, hogy úgy mondjuk el hitünket, hogy az valami jelen világban való dologhoz hasonlítson. Ám a kereszténység Istenről, Szentháromságról szóló tanítása nem fér bele igazodási programjainkba! Nem azért, mert nem akarjuk érthetővé tenni, hanem azért, mert nincs minta erre a világban. Páratlan valóságról, mindent meghaladó csodáról, emberfeletti hatalomról, mindent átfogó szeretetről, tökéletes közösségről van szó – a világban nincs ilyen.

A helyzet fordított: minden, ami jó, értékes, jövőt építő, közösséget létrehozó és megtartó, az a Szentháromság példáján, mintáján, modelljén kell, hogy tájékozódjon, épüljön, erőt kapjon. Minél közelebb kerülünk a háromszemélyű egy Istenhez, annál inkább kezdünk ráébredni, hogy az igazi élet a vele való közösségekben van adva.

A Szentháromságot imádvá és dicsérve összegződik a karácsonytól pünkösdig terjedő időszak minden áldása, és a Szentháromság titkában elmélyedve indulhatunk neki a hitünk titkait életté váltó időszaknak, az egyházi esztendő második felének.

Az ősi kollektív imádság kísérjen minket a továbbvezető úton: „Mindenhát örök Isten, ki megadtad szolgálódnak, hogy az igazi hit megvallásában az örök Szentháromság dicsőségét megismerhessük, és nagy hatalmú fölségében az egységet imádhassuk: kérünk, hogy ezen erős hitünk minden bajtól őrizzen meg minket!”

Iskolában ritkán jó az 1-es

Az evangélikus iskolák tanulói most mégis örülnének egynek. Az Ön 1%-ának.

Technikai szám: 0035

Magyarországi Evangélikus Egyház
Életközélemben vagyunk!

A BIBLIA ÉVE

Ézsaiás könyve – a kiválasztottság

Ézsaiás (vagy másként Izajás, illetve Jesaja) négy jeruzsálemi király uralkodása idején próféta Kr. e. 736 és 701 között. Akkoriban Asszíria egyre nagyobb hatalomra tett szert a Földközi-tengertől keletre, és Júda királyságának el kellett döntenie, hogy Asszíria hűbéresül szegődik-e, vagy megkockáztatja a reménytelennek tűnő ellenállást, összefogva a partvidéki szír városokkal és Egyiptommal.

Ézsaiás a királyi udvarhoz és Jeruzsálem vezető köreihez tartozott: gyakran volt bejárása a királyokhoz, akik nemcsak hogy eltűrték kritikus hangú próféciáit, de válságos helyzetekben útmutatást és Istennel való közbenjárást is vártak tőle. Ézsaiás élesen elutasította az Asszíria-ellenes koalíció gondolatát, és arra biztatta a nép vezetőit, hogy feltétlenül bízzanak Istenben, aki meg tudja őrizni a várost, a templomot és a kiválasztott népet.

Az Újszövetségben Ézsaiás könyve – a Zsoltárok mellett – a legtöbbet idézett ószövetségi könyv, különösen Pál leveleiben, aki Ézsaiás könyvéből értette meg, hogy ki is volt Jézus Krisztus. Ézsaiás kiemelkedő tekintélyt mutatja az is, hogy a Kr. e. 8. századi próféta beszédei mellett más, későbbi próféciák is helyet kaphattak a könyvben, amely így megközelítőleg négyszáz év alatt nyerte el végleges, mai formáját.

Itt vagyok, engem küldj!

Ézsaiásnál egészen világossá válik Isten egyik különleges tulajdonsága: hitése, amely először mindig abban mutatkozik meg, hogy kiválaszt...

...egy népet a sok közül, és hűséges marad hozzá mindvégig – függetlenül alkalmatlanságától vagy hűtlenségeitől.

...néhányakat (például Ézsaiás próféta), akiket felkészít arra, hogy az értetlen nép számára tolmácsolják az akaratát – függetlenül attól, hogy mások vagy éppen önmaguk szerint alkalmasak-e erre a feladatra.

...és végül az idők csomópontján egy embert, egy szolgát, aki olyan volt, mint bármelyikünk. Nem volt különösebben vonzó, nem tisztelték az emberek, sok fájdalmat is hordozott, bajában mindenki elfordult tőle, sőt azt hitték, hogy megérdemli a szenvedéseit. Pedig ez a kiválasztott szolga éppen miattunk szenvedett, hogy nekünk békességünk legyen. A keresztények hite szerint Istennek ez a végső kiválasztottja – Fia és Szolgája egyszerre – a názáreti Jézus Krisztus volt.

„A kiválasztott nép. Ez talán a legjobban fájó és dühítő tüske a többi nép szemében. Miféle gőg, a magasabbrendűség igénye árad abból, amikor Isten kiválasztott népének tartják magukat. A valóságban Isten kiválasztottjának lenni nem dicsőséget, hanem szenvedést jelent. (...) Híres régi zsidó mondás: »A nehéz élet az Isten bókja« (a »te olyan erős lelkű vagy, hogy ezt is elbírod életemben). Vagy a Pálról mondott újszövetségi sorok: Választott edényem ő nekem, hogy az én nevemet hordozza népek, királyok és Izrael fiai között. És én majd megmutatom neki, mennyit kell az én nevemért szenvednie.« (Popper Péter)

► Magyar Bibliatársulat

SEMPER REFORMANDA

„Ő az Isten, akinek akarata semmiféle indoklásra vagy igazolásra nem szorul, semmilyen szabálynak vagy mércének nem vethető alá, mivel nincsen semmi vele egyenrangú és fölötte való. Minden dolognak ő, az Isten a mértéke! Ha akaratát bármilyen rendszer, szokás, jog, indok vagy érdek határozná meg, úgy az már nem lehetne Isten akarata.”

► Luther Márton: A szolgálai akarat (Jakabné Csizmazia Eszter, Weltler Ödön és Weltler Sándor fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE – Róm 11,33–36

Jézus Krisztusban nyílik a Szentháromság titka

Szentháromság ünnepe dogmatikus ünnep. Nem áll mögötte olyan üdvösségtörténeti esemény, mint például karácsony, vízkereszt, nagycsütörtök, nagypéntek, nagyszombat, húsvét és pünkösd mögött. Ighirdetési alapigének is nehéz lenne olyan bibliai szakaszt találni, amelyben szó szerint előfordul a Szentháromság. Próbálkozók ugyan mindig akadnak, akik az ároni áldásban vagy a mai ótestamentumi lekción, „háromszor szent”-jében utalást látnak a Szentháromságra. De legfeljebb utalást vagy értelmezési lehetőséget. A keresztény hit azonban mindig az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben való hit. Akkor is az volt, amikor nem emlegettek Szentháromságot.

Szentháromság ünnepén a keresztény egyház egységbe foglalja az Atya, Fiú, Szentlélek Isten szétbonthatatlan közösségében és munkájában való hitét. Ennek a jelei az úgynevezett „ökumenikus hitvallások” is, amelyeket az evangélikus hitvallások gyűjteményének elejére helyezve egyházunk is a magáénak vall.

A keresztény tanításból csak az eleven igazán, ami az istentisztelet szövegeiben is megszólal. A 8. század közepén már találkozunk az úrvacsora nagy

hálaadó imádságában, a praefatióban a Szentháromságra való utalással, majd körülbelül ötven évvel később olyan istentiszteleti rendet is találunk, amelynek a Szentháromság a „témája”. A nyugati kereszténység végérvényesen 1570-ben fogadta be Szentháromság ünnepét, amelyet az evangélikus egyház kezdetől fogva magától értetődően ünnepel, mivel a Szentháromságról való tanításban soha nem volt vita a római katolikus egyház és a reformátorok között.

Szentháromság ünnepe azonban sokkal nagyobb kincsünk annál, hogy a történetére vonatkozó információk áttekintésével beérhetnénk. Arra sem való ez a vasárnap, hogy hagyományos képekkel, hasonlatokkal vagy mai „tudományos” analógiákkal próbáljuk hitelesíteni a Szentháromság Istenben való hitünket vagy akár az ünnep jogosságát.

Szentháromság ünnepén az Isten gazdagságán és bölcsességén ámuló apostol imádságához csatlakozunk. Az már első hallásra vagy olvasásra nyilvánvaló, hogy alapigénkben Pál nem értekezik, nem magyarázkodik, hanem imádkozik. Imádjá Isten gazdagságát, miközben megéli annak a titoknak a nyomasztó fájdalmát, hogy az egyistenhívő Izrael és

az egy Istent Jézus Krisztusban hívő és valló keresztény közösség szétválik ugyan, de a Krisztusban való egység reményességét Isten gazdag és kifürkészhetetlen bölcsességére bízta.

Míntha megfedkeztek volna Isten gazdagságáról, a magunk szegénysége miatt kesergünk, szinte belelovalva magunkat szegénységünk változtathatatlanságába. Az Atya gazdagsága, hatalma és bölcsessége fölé a földi szülő korlátozott lehetőségeinek, illetve tehetetlenségének a sötét árnyékát vetítjük. A Fiú gazdagságát és teljhatalmát, amelyet az Atyától kapott, a kiskorú korlátozott lehetőségeivel súlytalanítjuk. Saját fülemmel hallottam egy „komoly bibliahívőnek” már-már az istenkáromlás tudatoságával elmondott „hitvallását”: „Hogya az Öreggel van dolgom, nem állok le az udvaron a gyerekekkel tárgyalni.”

Ilyenkor köszönhetjük meg igazán az előttünk Krisztus-hitben járt atyákat, akiknek bátor volt a hitük Krisztust „egylényegűnek” vallani az Atyával és Krisztusban látni Isten mindent egybefogó gazdagságát. Volt mire támaszkodniuk, amikor erre a hitvallásra merészkedtek. Emlékezzek Jézus Krisztus szavára: „Aki engem lát, látja az Atyát.” (Jn 14,9b) A Szentlélekről is ő maga mondta:

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk! Fel nem foghatjuk gazdagságod, bölcsességod, ismereted mélységét, mégis Atyánkként szólíthatunk meg. Köszönjük, hogy hatalmadban, fenségében közel jöttél hozzánk, és te magad biztatsz arra, hogy életünk eseményeit, kérdéseinket, kétségeinket, félelmeinket és örömeinket, hálaadásunkat eléld vigyárod.

[Lektor:] Atyánk, te bölcsen megteremtetted és fenntartod világunkat. Otthonunkká lehetett földünk, és ránk bízta felelős gondozását. Könyörgünk azért, hogy élni tudjunk ezzel a felelősséggel. Bocsásd meg rövidlátásunkat, amellyel a jövő nemzedékek elől szívjuk el a tiszta levegőt, pocskoljuk a tiszta vizet, tesszük tönkre a tiszta élelem lehetőségét. Bocsásd meg, hogy önzésünkben nem tudunk mások nélkülözésén enyhíteni, és fogyasztunk feleslegesen is, miközben mások a legalapvetőbb életfeltételeknek is híján vannak. Könyörgünk emberségért azoknak, akik feleslegben élnek, könyörgünk az igazságosság lelkiületéért azoknak, akik önzésükben sokakat taszítanak nyomorba. Ké-

rünk azokért, akiknek a kárán mi éljük egyre magasabb színvonalon az életünket: állj te melléjük, ha már a mi szolidaritásunk nem segíthet rajtuk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Atyánk, te egyházat gyűjtöttél ebben a világban, hogy eszköződ legyen abban, ahogy megkeresed az elveszettet, összegyűjtöd a szétszóródottat. A keresztység ajándékában otthonunkká teted a veled való közösséget, igéd által megszólítasz, figyelmeztetsz és vigasztalsz minket, Fiad testében és vérében mélységesen közel jössz hozzánk.

Könyörgünk e minden értelmet meghaladó közösségért, egyházadért. Segíts, hogy ne legyünk felszínesek mindabban, amit rólad hirdetünk, és amit egymással cselekszünk. Elhívásod azzal a lehetőséggel ajándékoz meg bennünket, hogy közöttünk lehet más rend, mint az emberi világ sokszor embertelen és igazságtalan rendje. Kérünk, te építsd közöttünk ezt a más rendet. Add nekünk a szeretet és a békesség Lelkét, hogy az egyházadat is

megosztó emberi gyengeséget legyőzve hiteles tanúid lehessünk ebben a világban. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Atyánk, könyörgünk minden szenvedőért. Azokért, akiknek az élete saját hibájukból, bűneik miatt tört össze. Segítsd őket, hogy az összetörettségben meglássák a kegyelmed felé vezető utat. Könyörgünk azokért, akik mások igazságtalansága, gonoszsága miatt szenvednek. Adj erőt nekik elhordozni az igazságtalan szenvedés terhét, és őrizd meg őket az ellened való lázadás terhéől. Könyörgünk a magányosokért, a betegéért, a halállal viaskodóért. Közelségeddel enyhítsd szenvedésüket, és mutasd meg nekik, hogy minden szenvedésben és mélységben is életet adó közösségedre találhatnak. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Atyánk, hálát adunk neked, hogy mindegyiket a te kezvedbe helyezhetjük, mert tőled, általad és érted van minden: tiéd a dicsőség mindörökké.

[Gyülekezet:] Ámen.

Téged, Úristen, mi, keresztyének dicsérünk és áldunk

► A pünkösdöt követő első vasárnap a Szentháromság napja. A keresztény hit ünnepélyes megvallása, a teremő, megválto és megszentelő Szentháromság Isten dicsőítése áll ennek a vasárnapnak a középpontjában.

A vasárnap óegyházi evangéliuma (Jn 3,1–15) – Jézus beszéde Nikodémussal az újjászületésről – az Atya, Fiú és Szentlélek együttes munkáját hirdeti. Az epistola (Róm 11,33–36) arra figyelmeztet, hogy a Szentháromság titka megfeythetetlen: „Milyen megfoghatatlanok az ő ítéletei, és milyen kikutathatatlanok az ő útjai!” A titok vizsgálata, magyarázata helyett Isten felé kell fordulnunk imádatával és dicsőítésével: „Bizony, tőle, általa és érte van minden: övé a dicsőség mindörökké.”

Szentháromság ünnepének graduáléneke (ÉÉ 41) a 4. századból származó Te Deumra vezethető vissza. A legenda szerint amikor Szent Ambrus megkeresztelte Szent Ágostont, mindketten megtelek Szentlélekkel, és soronként váltakozva énekeltek el a gyülekezet előtt ezt a Szentháromságot dicsőítő

éneket. A recitáló stílusú, ritmikus prózában íródott, 28 sorból álló himnusz anyanyelvű változatát szinte valamennyi 16–17. századi graduálunk megőrizte. Minden ünnepélyes alkalomkor énekeltek, például templom felszentelésekor, püspökvasztáskor, zsinaton, az iskolai év bezárásakor. Luther 1529-ben fordította le (Herr Gott, dich loben wir), ma is ezt a változatot énekelik a németek.

A Te Deum rövidített, gyülekezeti énekké formált, kilenc versszakos variánsa először Huszár Gál 1574-es graduálénekeskönyvében (HG) jelent meg „A Te Deum laudamus summa szerént” címmel, dallamközlés nélkül; nótaja: „Felséges Isten, hozzád kiáltunk nagy keserűséggel”. Az ének kisebb átdolgozásokkal (például Sántha Károlyéval) folyamatosan megjelent énekeskönyveinkben. A régi magyar irodalomban ritka versformában – a16 (5,5,6) a11 (5,6) – íródott ének szerzőjét nem ismerjük. Nem eléggé megalapozott az a feltevés, mely szerint Benczédi Székely István írta a verset.

A 3+2 ütemre osztott ének molla dallama a magyarországi O gloriosa, o speciosa kezdetű Mária-himnuszra vezethető vissza, amelynek szlovák és népzenei

variánsai szintén ismertek. Énekeskönyvünk a 18. századi református énekeskönyvekben megjelenő egyik változatot adja. A harmadik ütemben nyugvópontra jutó dallam oktavugrással emelkedik himnikus magaslathoz, majd tér vissza a kezdőhangra. A források közötti érdekes különbség, hogy a kolozsvári énekeskönyv a voltaritmusnak jobban megfelelő hármas ütemben (a volta gyors, páratlan ütemű táncfajta), a debreceni énekeskönyv páros ütemben (ezt veszi át a mi közlésünk) adja az ének ritmusát.

A Huszár Gál-féle énekeskönyv 16. századi szövegéből énekeskönyvünk hét versszakot közöl. A szöveg keretét, az 1. és 7. versszakot a Szentháromság-hit megvallása adja. Az égiek és a földi emberek dicsőítő énekét (2. és 4. vsz.) az Istenhez legméltóbb dicséret, a Sanctus (Ézs 6,3) kapcsolja össze. Az ének középpontjában az Atya, Fiú és Szentlélek magasztalása áll (4. és 5. vsz.). Érdemes lenne a 16. századi fennmaradt hosszabb, kilenc versszakos változathoz nemcsak a 4. versszakot (vö. GyLk 643), hanem a hetediket is visszaemléni énekünkbe. Ez a versszak a Szentháromság személyei közül újra

A VASÁRNAP IGÉJE

„Ő engem fog dicsőíteni...” (Jn 16,14a) Péter apostol pünkösdkor nem Szentlélek-prédikációt mond, hanem azt a Krisztust hirdeti, aki az Atyának engedelmessé meghalt és feltámadt értünk. A Szentlélek a Krisztus-prédikációban működik.

Isten gazdagsága és bölcsessége a megfeszített és feltámasztott Jézus Krisztus irgalmas hatalmában táru fel. A Szentlélek Úristen Krisztushoz gyűjt, benne egyesít, és általa viszi teljességre egyházát és az egész mindenséget.

Szentháromság ünnepén nem számolni tanulunk, hogy az egy hogyan lehet három, és fordítva. Nem Isten gazdagságának mértékét és lehetőségeinek a határait próbáljuk megrajzolni, hanem odatérdelünk Pál apostol mellé. De már nem csupán az ő imádoimádságát ismétljük, hanem az úrvacsora anamnézisének („Emlékezzél meg...”) záró dicsőítésébe foglaljuk Pál imádoimádságát: „Imádjunk és dicsérünk téged Jézus Krisztus által, mert őáltala, ővele és őbenne tiéd, mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egységben minden tisztelt és dicsőség most és mindörökké.”

■ FEHÉR KÁROLY

Imádkozunk! „Dicsőség légyen Atyának / És egyetlenegy Fiának, / Ezeknek ajándékának, / A dicső Szentháromságnak!” (ÉÉ 285,6)

ÉNEKKINCSTÁR

visszatér a megváltó Krisztushoz. Ő az a 24. zsoltárban már megjövendölt „dicsőség királya”, az Atyával egyelnyegű Fiú, aki megnyitja az örökkévalóság kapuját: „Te dicsőségnék, Úr Jézus Krisztus, vagy örök királya, / Atya Istennek egyetlen egy fia.” Hozzá fordulhat a hívő ember bizalommal: „Oltalmazd meg veszedelemtől a te népeidet, / Oltalmazd büntől mindenkoron minket.” (HG, II/22*, 7–8.)

A Szentháromság Isten megvallását dicsőítő tartalmú ének hívő örömet ébreszt, jó lenne, ha mind gyakrabban énekelnénk!

Az eredeti Te Deumot számos zeneszerző feldolgozta (mint például Berlioz, Bruckner, Dvořák, Händel, Mendelssohn, Mozart, Verdi). Kodály Zoltán Budavári Te Deuma 1936-ban, Budavár töröktől való visszafoglalásának a 250. évfordulójára készült.

■ H. HUBERT GABRIELLA

A Reformációi emlékpark ünnepélyes átadása a Faszorban

◀ Folytatás az 1. oldalról

Az ünnepi istentisztelet liturgiáját Aradi György evangélikus lelkész vezette, és az egyházvezetőkkel együtt leplezte le a Reformációi emlékpark emlékművét.

Bogárdi Szabó István református püspök a reformáció üzenetét egy páli

alakulását és gyökeres belső megújulást tapasztalhattak meg a kommunikáció és kommuniót teremtő, kapcsolatokat szülő Szentlélek munkája révén. Az emlékmű oszlopoi útjelzők a számunkra – fogalmazott a püspök –, amelyek mutatják egyházaink megújulásának irányát (utalva ezzel a talapzatra vésett mondat-

és mutatta be a közönségnek. „Mi a reformáció üzenete a 21. század emberének?” – tette fel a kérdést azzal a szándékkal, hogy a műalkotás értelmezésének segítségével válaszolja meg. Harmati Béla László három nagy európai reformációi emlékművet sorolt fel és jellemzett röviden: az 1868-ban állított wormsit, az 1883-ban felavatott lipcseit és az 1917-ben átadott genfit. Az egymástól sok tekintetben eltérő műalkotásoknak van egy közös vonásuk: mindegyikük a reformáció meghatározó alakjainak ábrázolásával próbálja kifejezni a reformáció nagyságát.

A faszori emlékparkban azonban – hangsúlyozta az evangélikus múzeum igazgatója – nem ilyen emlékművet látunk. Lestyán Goda János más utat választott: nem személyeket akart megformálni, hanem a reformáció alaptanításait próbálta formába önteni a művészi kifejezőkészség eszköztárával. A felülnézetből keresztet formázó négy oszlop a reformáció tanításának négy alappillért szimbolizálja: „solus Christus” – egyedül Krisztus; „sola Scriptura” – egyedül az Írás; „sola fide” – egyedül a hit; „sola gratia” – egyedül a kegyelem.

A „négy sola” alapjaiban változtatta meg Európát a 16. századtól kezdve. Ez az emlékmű arra is figyelmeztet: ember, nézz föl! Annak az embernek szól ma ennek a négy felkiáltójelnek az intése, aki életét leginkább a horizontalitás egydimenziós világában éli, és arra van szüksége, hogy megnyíljanak előtte a vertikális isteni dimenzió spirituális távlatjai. Ez a négy oszlop nem tárja fel mondanivalóját azonnal: közeledésre, körbejárásra és feltételezésre van szükség ahhoz, hogy mélyebb üzenete eljusson a művet továbbgondoló emberhez.

Az ünnepi istentisztelet emlékműavatását követően Márk evangéliumának szabadbíráta felolvasása következett, majd az este folyamán egyházzenei koncertet, a Luther című film vetítését, valamint a moldvai csángó táncművész programján vehettek részt az ünnepelő látogatók.

A harmincöt tonnányi kőből készült emlékművet éjszaka megvilágítják, így éjjel is emlékeztetheti az arra járókat a reformáció vívmányaira, értékeire és kőbe vésett üzenetére.

■ PETRI GÁBOR

Hálaadás a „reménység templomában”

▶ A Győr-Mosoni Egyházmegyében található bodonhelyi gyülekezet kevesebb mint negyven evangélikust számlál, múlt szombaton mégis kicsinek bizonyult a templomuk. Jó páran a templomkapun kívülre szorultak azok közül, akik eljöttek, hogy részt vegyenek a templom felépítésének ötvenedik évfordulójára emlékező hálaadó istentiszteleten. Az akkor még hetvenlekes gyülekezet Bárány Gyula lelkész és Szilágyi József gondnok vezetésével két év alatt építette fel templomát.

Az evangélikus közösség 1955 tavaszán fogott hozzá a munkához; az építőmestert Szendy Károlynak hívták. Az új épületet a már meglévő templomtorony mellett építették.

tek. Az építkezés idején a gyülekezet férfi tagjainak heti két napot kellett az építkezésnél eltölteniük. Szilágyi József gondnok pedig alig volt otthon, szinte minden idejét az új épületnél töltötte.

A jubileumi hálaadó istentiszteleten Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese hirdette Isten igéjét a meghívón szereplő igevers alapján: „Menjtek be kapuin hálaénekekkel, udvaraiba dicsérettel. Adjatok hálát neki, áldjátok nevét! Mert jó az Úr, örökké tart szeretete és hűsége nemzedékről nemzedékre.” (Zsolt 100,4–5) A liturgiai szolgálatban Kardos Zsuzsanna helyi lelkész segítette.

Az ünnepi istentisztelet után díszközgyűlés következett, amelyen először Kardos Zsuzsanna ismertette röviden a templom építésének történetét, majd a köszöntések hangzottak el. Elsőként Szabó András vanyarci lelkész, a Nógrádi Egyházmegye esperese szólott, úgy is, mint aki korábban három és fél évet

A bodonhelyi templom oltáránál Kardos Zsuzsanna helyi lelkész és Kiss Miklós esperes

Nem kevés hit és elszánás kellett ahhoz, hogy abban az időben templomépítésre szánja el magát egy gyülekezet. A bodonhelyiekben megvolt ez a hit és elszánás. Dombi Sándor akkori presbiter így szövelt erről a templomszentelésre írt versében: „Nekünk, unokáknak jutott az a magasztos feladat, hogy az árva torony mellé felépítsük a templomot.”

A templomépítéshez kapcsolódóan a régi torony is a temploméval megegyező új külsőt kapott. A gyülekezet családjai átlagban 2800 forintot adományoztak, ezenkívül pedig legkevesebb húsz ezer forintot tett ki az összeg, amelyet fuvarban és segédmunkában teljesítet-

szolgált Bodonhelyen. Őt követte Bede Tamás, a Győr-Mosoni Egyházmegye ügyelőhelyettese, majd Kenesei Ferenc polgármester. Énekszolgálatot közönlött a szép ünnepet a mórchida-árpási gyülekezet vegyes kara.

Amikor ötven évvel ezelőtt Szabó József püspök felszentelte a bodonhelyiek templomát, igehirdetésében így fogalmazott: „Neveztétek ezt a templomot mostantól fogva a reménység templomának.” A szombati hálaadó istentiszteletet – látva az ünnepelőkkel megtöltött templomot – jogosan lehetett a reménység ünnepének nevezni.

■ K. M.

A protestáns egyházak képviselői leleplezik a reformációi emlékművet

intelem és egy zsoltárvers segítségével fogalmazta meg. A szobor talapzatán is olvasható a páli ige: „Az igaz ember hitből él”, s az istenkeresés során bontakozik ki számára a keresztény élet titka: a világ egyetlen és végső, isteni erőforrásából táplálkozva juthat – a zsoltáros szavaival – erőről erőre, hogy képes legyen a szelidség, az alázat, az irgalom és a szeretet krisztusi példáját embertársai elé lüktetni. Mindez csakis hitből fakadhat, és a reformáció legnagyobb felismerése éppen ez: hit nélkül nincsen igazi élet.

Gáncs Péter evangélikus püspök a Reformációi emlékpark létrejöttét és pünkösdi felavatását a megújulás közös reménységének távlatába helyezte: talán egy prófécia valóra válásának tanúi vagyunk, ahogy azok a hívek is, akik az első pünkösdi csodáját átélve az egyház ki-

ra: „Az egyház állandó megújulásra szorul”, kijelöli számunkra a találkozás helyét, a reformáció ma is érvényes alapigazságait utalnak közös gyökereinkre, és indítanak bennünket a közös nyelv keresésére. A sokszínű együttműködés és a közös építkezés üzenete pedig a világnak szól, hiszen ennek az országnak égető szüksége van a sikeres összefogás bátorító példáira.

„Nem csupán egy szoboravatáson vagyunk jelen” – mondta Mészáros Kálmán baptista egyházelnök. Leszögezte, hogy ezen a pünkösdi eseményen fókuszpontba kerül a krisztusi örömhívet, amelyet az egyházaknak tovább kell adniuk.

Lestyán Goda János alkotását, a reformációi emlékművet dr. Harmati Béla László művészettörténész, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója méltatta

Szicíliai színódus

Amikor április 30-án délután négy óra körül repülőgéppünk földet ért a szicíliai Palermo repülőtéren, és a szükséges formázások után kiszállhattam a gépből, számomra kétszeresen is ismeretlen területre tettem a lábam. Egyrészt földrajzi, másrészt egyházdipomáciai értelemben. Még sohasem jártam ugyanis Szicíliában, és látogatóban sem voltam még az olaszországi evangélikus egyháznál. Most az egyház vezetői, Holger Milkau dékán (azaz esperes) és Franco Negri zsinati elnök hívtak meg a szicíliai Palermo-hoz tartozó Terrasini nevű üdülőhelyen tartott zsinati ülészakra. Mindkét értelemben valóban újdonságot jelentett ez az utazás a számomra: földrajzilag és a testvéregyházzal való ismerkedés tekintetében is.

Képekről, földrajzkönyvekből szerzett ismeretek alapján ugyan volt elképzelésem az Afrika északi partjai közelében fekvő sziget éghajlati, növényzeti viszonyairól, de mi tagadás, azért mégis meglepett, hogy április végén már sárgán érő gyümölcsüket kínáló citromfák, három méternél magasabb, terebélyes, virágzó leanderbokrok, csodálatos pálmák és hatalmasra nőtt kaktuszok uralkodtak a vidéken. S mindezt az egyik oldalról a kék tenger, a másik oldalról a meredeken magasba szökő csupaszk sziklahegyek keretezik. Szép vidék, de szépségével, különlegességeivel együtt azért idegen volt a számomra. És az ott töltött mindössze két és fél nap alatt csak futó benyomások szerzésére jutott idő.

A vendéglátó egyházzal ennél azért alaposabban ismerkedhettem. Olaszországban élő hittestvéreink magukat lutheri teológiai és hitvallásos örökséget valló, szórványhelyzetben élő kisebbségi egyházként határozzák meg. 2004-ben elfogadott egyházi alkotmányuk szerint külön hangsúlyozzák, hogy egyházuk kétnyelvű közösség, amelyben a német és az olasz nyelv egyenrangú. Ezt magam is tapasztaltam a zsinati ülésen, nemcsak a két nyelv közötti folyamatos szinkrontolmácsolás biztosításában, hanem abban is, hogy a résztvevők túlnyomó többsége olykor magától értőddő természetességgel váltott egyik nyelvről a másikra. Így érthető, hogy kiadványaik, tájékoztató anyagaik is kétnyelvűek, sőt a hivatalos megnevezésüket is így használják: Chiesa Evangelica Luterana in Italia (CELI) – Evangelische-Lutherische Kirche in Italien (ELKI).

Az ELKI-nek összesen néhány ezer tagja van, akik – a mostani zsinaton felvett két gyülekezettel együtt – az egész ország területét lefedő tizennégy gyülekezetbe szervezettek élnek a 94%-ban római katolikus Olaszországban. 1995 óta az olasz állam és az evangélikus egyház kapcsolatát törvény szabályozza. Ökumenikus kapcsolatai sokszínűek. A valdens, a metodista, a baptista közösségekkel és az Údvadászreggel együtt alapító tagja az Olaszországi Evangéliumi Egyházak Szövetségének. Sokoldalú kapcsolatai vannak a római katolikus egyházzal is. Tagja a nemzetközi egyhá-

ÉGTÁJOLÓ

zi szervezeteknek, többek között a Lutheránus Világszövetségnek is. Hivatalos partneri, testvéregyházi megállapodást kötöttek a szlovéniai és az osztrák evangélikus egyházzal.

Meghívásomnak – részükről nem titkolt – célja volt az is, hogy kezdeményező lépéseket tegyenek egy, a mi egyházzal létrejövő testvéregyházi kapcsolat érdekében. A zsinat által elfogadott, hivatalos szándéknyilatkozat is született erről. Remélem, hogy 2008 őszén sor kerülhet – az általam átadott meghívás alapján – a viszontlátogatásra is.

Érdemes talán – ha csak nagyon vázlatosan is – áttekinteni a számunkra oly ismeretlen egyház történetét. Meglepető adatokat is találhatunk benne. Például azt, hogy a legrégebbi, a velencei gyülekezetük története a reformáció koráig nyúlik vissza. A trieszti gyülekezetet 1778-ban alapították, a bolzanóit 1889-ben – amikor az északi területek Habsburg-uralom alatt voltak. Vajon ki tudta azt közölni, hogy Rómában már 1819, Nápolyban pedig 1826 óta él evangélikus gyülekezet? És hogy Milánóban a Svájc-ból áttelepülő evangélikusok és refor-

mátusok közösen szervezték meg 1850-ben gyülekezetüket?

Az ELKI/CELI hivatalos megalapítására a második világháború után, 1948-ban került sor, amikor a tragikus háborús tapasztalatok következtében egyre erőteljesebben fogalmazódott meg a vágy az összes német nyelvű gyülekezet összefogására és olaszországi integrációjára. Attól kezdve az EKD-val, a németországi protestáns egyházakat összefogó szervezettel egyetértésben végezték az Olaszországban élő német nyelvű evangélikusok lelkigondozását. A Nápolyi-öböl partvidékén élő három gyülekezet 1957-ben csatlakozott az egyházhoz. Ezeket egy olasz nemzetiségű lelkész alapította, aki két óvodát és általános iskolát is létrehozott. Szicílián pedig 1991 óta szerveződik a gyülekezet, amelyik 1996-ban csatlakozott az ELKI-hez.

Szoros kapcsolatai vannak az olaszországi evangélikus egyháznak a németországi Gustav-Adolf-Werkekkel és Martin-Luther-Bunddal. A tőlük érkező rendszeres támogatás mellett a gyülekezetek jelentős áldozatkészsége és az állami jövedelemadó-rész átutalása teremt meg azt a külső biztonságot, amely lehetővé teszi e maroknyi közösség rendezett életét. (Zárójelben írom, de egyáltalán nem zárójeles gondolatnak szánom a következő mondatot: érdemes lenne elgondolkoznunk azon, hogy legutóbb a körülbelül hétézer tagot számláló ELKI/CELI javára nyegyenkéntesen rendelkeztek a jövedelemadó megfelelő részének átutalásáról,

nagyjából ugyanannyian, mint a mi – náluk több mint harmincszor több bejegyzett gyülekezeti tagot számon tartó – egyházunk javára!)

Alkalmat kaptam arra, hogy köszönetet mondjak, amelyben egyházunk történetéről és mai életéről adhattam rövid tájékoztatást; az egyik reggeli áhítat szolgálatát is én végeztem.

A német precizitás és az olasz spontaneitás együttesen jellemezte az ELKI/CELI zsinatának munkáját. Fontos határozatokat hoztak: meghallgatták és elfogadták az esperes és a munkások jelentéseit, két gyülekezet felvételéről döntöttek, tisztségviselőket választottak. És közben mindig – a feszültség nélküli tárgyalások, de az élesebb viták közben is – érezni lehetett, hogy akik a zsinaton együtt vannak, mind azért fáradoznak, hogy az olaszországi evangélikus egyház minél hatékonyabban végezhesse missziói szolgálatát... Lehet tanulni tőlük.

A magam részéről reménységgel várom látogatásom őszi viszonzását.

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

A Biblia éve Erdélyben

► **Ha az 1990-ben lezajlott rendszerváltás más pozitív következménnyel nem járt volna, mint hogy a határon túl élő magyarsággal természetes módon felvehetjük a kapcsolatot, és kölcsönösen meglátogathatjuk egymást, már önmagában ez is nagy ajándéknak bizonyult volna a történelem Urától. Így történt ez most Sepsiszentgyörgyön a Brassói Evangélikus Egyházmegye lelkészi karával és az egyházmegyei közgyűlés kétszázötven főnyi résztvevőjével való találkozás alkalmából.**

Teológiai konferenciára gyűltek össze a Romániában élő evangélikus-lutheránus egyház legnagyobb egyházmegyéjében szolgáló lelkészek és érdeklődő papnék az éppen tíz éve épült templom alagsorában, hogy *Kendeh K. Péter* lelkésznek, a Luther Kiadó igazgatójának ApCsel 8,26–40 alapján tartott igehirdetése nyomán lelkileg felkészüljenek a Biblia éve alkalmából tartott konzultációra.

A *Zelenák József* esperes, püspökhegyettes által szervezett együttléte főtemája *A lelképásztor és a Biblia* volt. *D. Szabik Imre* nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyar Bibliatársulat elnöke ezzel a címmel tartotta meg előadását, amelyben hangsúlyozta a Szentírás irodalmi, nyelvi értékét – ez Erdélyben különösen fontos –, majd pedig a Biblia hitre ébresztő, közösséget teremtő jelentőségét emelte ki. A lelképásztor számára munkaszünet is a Szentírás. Igehirdetésekre, bibliaórákra való készüléskorán örömmel szabad forgatnia, személyes hite épülésére pedig naponta kézbe kell vennie. Ha nem lenne, alkalmatlan eszközzé válna az egyház Urának szolgálatában!

Az előadáshoz korreferátumot tartott *dr. Ioan Caraza* ortodox professzor, a Romániai Felekezeti Bibliatársulat főtitkára, aki a hagyomány és a liturgia felől közelítve emelte ki a

Szentírás jelentőségét. *Adorjáni Dezső Zoltán*, a helyi evangélikus-lutheránus egyház püspöke és a Romániai Felekezeti Bibliatársulat elnöke a Szentírás gyülekezeti kegyességben elfoglalt helyét jelölte ki. Az előadást és a korreferátumokat követően élénk vita alakult ki a lelkészek között.

Másnap a brassói egyházmegye közgyűlése előtt tartott istentiszteleten ugyancsak *D. Szabik Imre* prédikált. A gazdag és szép énekes liturgiát követően Lk 12,8–12 alapján szólt a Szentírás évének magyarhoni előkészületeiről, majd a tanúságtétel jézusi kötelezettségéről, amely a Szent Lélek erejével válik hatékonyá. Ebben nemcsak a lelkészeknek, de a gyülekezet minden tagjának a szolgálata kitüntetetten fontos és elengedhetetlen.

Kendeh K. Péter lelkész, kiadóigazgató a Biblia fordításának fontosságáról, kiadási lehetőségeiről és terjesztési adottságairól tartott számottevő érdeklődést kiváltó előadást. Külön kiemelte az Erdélyben létrehozható terjesztési központok gondolatát; ezek most, amikor mindkét ország tagja az Európai Uniónak, sokkal könnyebben megvalósíthatók, mint korábban.

A sepsiszentgyörgyi evangélikus templom gyülekezetének erőteljes éneke az összetartozás és az Isten-dicséret szép kifejezésekként visszhangzott a szívekben.

Sepsiszentgyörgy a Székelyföld nagy többségében magyarok lakta, 65 ezres városa. Hangelata és fejlődése – egyetemi fakultás épül a városban – mutatja a romániai gazdasági előrelépés örövendetes jeleit. A napi gondok ösztöne mellett ezt volt hivatott egyházilag, lelkileg is számba venni a *Zelenák József* esperes és *Bartha János* megbízott egyházmegyei felügyelő vezette közgyűlési jelentéssorozata. A hagyományosan szívből jövő székely vendégszeretet fehér asztal melletti beszélgetései azonban éppoly fontosnak bizonyultak, mint a közösség előtt elhangzott előadások.

► *EvÉlet*-infó

Bajor–magyar egyházvezetői találkozó

► **Néhány napig külföldről irányították a Magyarországi Evangélikus Egyházat az elmúlt héten, hiszen egyházunk minden vezetője eleget tett annak a maga nemében egyedülálló bajor meghívásnak, amelyet mintegy fél éve tolmácsoltak legfontosabb német partnerkapcsolatunk vezetői. A május 6. és 8. között Münchenben lezajlott egyházvezetői találkozóra a magyar delegációt – a külügyi osztály képviselőjében – elkísérte a „tudósító”, *Cselovszkyné Tarr Klára* is.**

A müncheni megbeszéléseket megelőzően az út első állomása Nürnberg volt, ahol a Bajor Diakónia képviselőivel tárgyaltak a magyar delegáció tagjai. A téma jövőnk szempontjából meghatározó, mivel a magyar evangélikus diakóniai képzést alapozná meg az a bajorok által felkínált lehetőség, hogy – most először – két magyar fiatal diplomázhatna a rummelsbergi diakóniai intézet és a nürnbergi evangélikus szakfőiskola közös képzési rendszerében. Ehhez a Bajor Diakónia és a Bajor Evangélikus Egyház anyagilag jelentősen hozzájárulna. A tervezés következő szakaszát egy közös hétvégi szemináriumon dolgozzák ki majd a terület felelősei bajor és magyar részről idén ősszel Magyarországon.

Münchenbe érve a találkozó első teljes napján rögtön a bajor egyház legfelsőbb döntéshozó testületének, az egyháztanácsnak az ülésén vettek részt a magyar vezetők. A kölcsönös bemutatkozás és köszöntés után, amelynek során bemutatták *Kákay István* új országos irodaigazgatót, *Michael Martin* egyházfőtanácsos és *Hafenscher Károly* – aki a magyar delegáció tagjai közül a legrégibben építi a testvérkapcsolatot – számolt be az együttműködés tizenöt éves történetéről.

Bajor részről elhangzott, hogy a magyar kapcsolat számukra kiemelt fontosságú, hiszen a legintenzívebb és a leg-

sokrétűbb összes partnerkapcsolatuk között. Ezt a jelenlegi, egyházi rangját tekintve legmagasabb szintű találkozó is alátámasztotta, hiszen *dr. Johannes Friedrich* tartományi püspök vezette az ülést.

A délelőtti további részében *Ittész János* elnök-püspök és *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület külügyekért is felelős püspöke számolt be az egyház és

összefogásról, valamint a nemzetiszocialista múlt hatásáról az egyház jelenére.

A délután egy részét a regionális püspökök körében töltötte a magyar egyházvezetőség, ahol többek közt az egyház és állam együttműködését, a prédikátorképzést, a demográfiai jövőképet, a keresztyén–iszlám párbeszédet tematizálták a jelenlévők. Kiemelt megbeszél-

Ittész János, dr. Johannes Friedrich és Pröhle Gergely

társadalom helyzetéről, előbbi az erkölcsi és politikai válságról, utóbbi pedig az egyház társadalmi lehetőségeiről. Ezt követően Déli Egyházkerületünk lelkészi vezetője, *Gáncs Péter* püspök adott hírt a szarvasi népfőiskola sikeréről és a felnőttképzés jövőbeli lehetőségeiről.

A délelőtti egyik legnagyobb érdeklődést kiváltó előadását *Pröhle Gergely* országos felügyelő tartotta *Igazság és kiengetelődés* címmel, egyházunk múltfelelevenítéséről. Az a tény, hogy egyházunk vállalta a múlttal való szembenézés feladatát, mélyen megérintette a bajor egyháztanács tagjait.

A megbeszélés és tanácskozás végén *Johannes Friedrich* püspök szólt a számukra aktuális témákról: a vasárnapi nyugalom tiszteletben tartásáról, az ősejt- és génmanipulációk elleni egyházi

lést folytattak továbbá a bajor egyház pénzügyi képviselőjével és a személyügyi osztály vezetőjével. Ez utóbbi osztály a legnagyobb a bajor egyházban, és olyan kérdések sorával foglalkozik, amely a lelkészi alkalmasságtól a családi krízishelyzetig szinte mindenre kiterjed.

A találkozó utolsó napján a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium testvériskoláját, a Lukasschule intézményét látogatták meg vezetőink.

Az egyházvezetői találkozó kiértékeléssel ért véget, amelyen mind bajor, mind magyar részről elhangzottak közös tervek, kiemelve a 2009-es soproni találkozót, amelyen a rendszerváltás húszéves évfordulójáról emlékezünk majd együtt bajor testvéreinkkel, örülve annak, hogy eleget tehetünk közös Urunk figyelmeztetésének: „Egymás terhére hordozzátok...”

HIRDETÉS

Diakóniai csendesnapok Gyenesdiáson

2008. május 26–28.

„De a kik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el!” (Ézs 40,31; Károli-fordítás)

PROGRAM

Május 25., vasárnap • A távrolról jövők már előző este kaphatnak szállást (esetleg vacsorát).

Május 26., hétfő • 8.00: Reggeli az előző este érkezőknek • 10.00–10.45: Igetanulmány: *Istentisztelet, melyen az Úr szolgál nekünk – Bozorády Zoltán* lelkész • 10.45–11.00: Szünet • 11.00: Csoportos beszélgetés • 12.00: Ebéd • 13.00: Fakultatív program: kirándulás Keszthelyre • 16.00–17.00: Előadás: *Munkánk humán jellege – Alapvető önismeret – Tencz Károly* lelkész • 17.00–17.30: Szünet • 17.30: Csoportos beszélgetés • 18.30: Vacsora • 19.30: Áhítat – *Lázár Zsolt* lelkész • 20.00–22.00: Szabad program, beszélgetés

Május 27., kedd • 8.00: Reggeli • 9.00–10.00: Igetanulmány: *Istentisztelet, munkám, mellyel én szolgálom az Urat – Bozorády Zoltán* lelkész • 10.00–10.30: Szünet • 10.30-tól: Csoportos beszélgetés • 12.00: Ebéd • 13.00: Fakultatív program: a Festetics-kastély megtekintése • 16.00: Előadás: *Munkám humán jellege – Alapvető emberismeret – Tencz Károly* lelkész • 17.00–17.30: Szünet • 17.30: Csoportos beszélgetés – kérdés-felelet kvízzjáték • 18.30: Vacsora • 19.30: Áhítat – *Lázár Zsolt* lelkész • 20.00–22.00: Szabad program, beszélgetés

Május 28., szerda • 8.00: Reggeli • 9.00: Amit hazaviszek • 10.00: Úrvacsorai istentisztelet – *Ittész János* elnök-püspök • 11.30: Ebéd • Hazautazás

EGYÉB INFORMÁCIÓK

Az alkalom elsősorban evangélikus szociális intézményekben dolgozó nővérek, szociális gondozók-ápolók lelki feltöltődését szolgálja.

A rendezvény helye, ideje: a Magyarországi Evangélikus Egyház Kapernaum Szeretetintézménye (8315 Gyenesdiás, Béke u. 43.), május 26–28.

Kérjük, jelentkezését e-mailen, faxon vagy postai úton legkésőbb május 20-ig szíveskedjék visszaigazolni a következő címek valamelyikére. Postacím: Ótemplomi Szeretetszolgálat módszertani osztály, 5540 Szarvas, Vajda P. u. 7. Tel./fax: 66/216-016. E-mail: evmodszertan@lutheran.hu.

Jelentkezési lapot az Ótemplomi Szeretetszolgálat módszertani osztályától lehet kérni elektronikus és nyomtatott formában egyaránt.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő/nap háromszori étkezéssel.

Szeretettel várjuk a lelki épülésre vágyókat!

Jeszenszky Zita, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Osztályának vezetője és *Lázár Zsolt*, az Ótemplomi Szeretetszolgálat módszertani osztályának igazgatója

► **Május első négy napján zajlott le Pappenheimben a bajor országos ifjúsági „konvent”. *Adámi Márta* nyíregyházi hittanár és *Pál Marietta* alberti önkéntes ifjúsági munkás személyében a Magyarországi Evangélikus Egyház Ifjúsági Osztályának két képviselője is részt vett a bajor evangélikus ifjúság zsinatán.**

Az erdők közt megbúvó, kétezer-ötszáz lakosú városka ismerősként köszöntötte *Adámi Mártát*, aki az elmúlt esztendőben maga is részt vett a település egyik tisztására megálmodott, úgynevezett „fűzfatemplom” építésében. A *Weidenkirche* körülbelül százhusz fő befogadására alkalmas nyitott istenháza, amelyet acélszerkezethez rögzített fűzfákból emeltek a keresztyén „építőtáborban” munkát vállalt fiatalok. A konvent nyitó istentiszteletére is ebben a kétkezi munkával létrehozott, szépen zöldellő, életteli templomban gyülekeztek a küldöttek és a vendégek.

Az idei – tisztújító – zsinat fókuszába a „Rechtsextremismus”, a szélsőjobboldali veszély került. A témáról – többek között – *Robert Andreasch* újságíró szólt, előadásában részletesen kifejtve a jobboldali radikalizmus, illetve a neonáci ideológ-

FOTO: PÁL MARIETTA

giák helyzetét Bajorországban. (Az egyik munkacsoportban egy volt neonáci vezető is beszélt az egyik ilyen eszmeiségű pártba való belépésének, majd kilépésének okairól.)

A magyar „követeknek” alkalmuk nyílt arra, hogy tájékozottak a német ifjúsági vezetőket a kőszegi Szélsőzsa találkozóval, amelyre természetesen invitálták is a bajor fiatalokat.

Burmai bonyodalmak

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársának jelentése Thaiföldről

Még hétfői lapzártánkkor sem adott betűzást engedélyt a mianmari kormány a Thaiföldön várakozó segélyszervezeteknek, így továbbra is kérdéses, hogy mikor kezdheti meg a segélyek szétosztását a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársa. A katasztrófa sújtotta országgal szomszédos Thaiföldön továbbra is több nemzetközi szervezet várakozik bebecsátásra.

A lapzártánkkor szintén Thaiföldön tartózkodó *Luter Gábor* információ szerint az egyik nemzetközi szervezet

szombaton bejutott teherautói után mintegy 1500 dollár belépési díjat kértek járművenként a burmai hatóságok. A MÖSZ elfogadhatatlannak tart mindennemű külön vámot, és továbbra is szorgalmazza a segélyszervezetek bejutásának és szabad mozgásának engedélyezését. *Luter Gábor* elmondta: amint megkapja a vízumot, azonnal megkezdheti a segélyszállítvány kiosztását, hiszen az élelmiszer és az ivóvíz hiánya miatt egyre inkább terjednek a betegségek, fertőzések.

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet az összefogás és segítségnyújtás jegyében széles körű összefogásra hív fel. Azon cégekhez és magánszemélyekhez fordul, amelyeknek és akiknek lehetőségük van támogatni a súlyos veszteségeket szenvedett ország lakóit.

Adományszámlaszám: 11705008-20464565 „Mianmari ciklon” megjelöléssel. On-line adományozás (dombornyomós bankkártyával): www.segelyszervezet.hu.

Bölcs Náthán

Lessing színműve az Evangélium Színházban

Örök színházi közhely: nem az a fontos, hogy mikor játszódik a darab, hanem hogy mikor játsszák. A *Bölcs Náthán* a világ háborgó sorsa nem hagyta polcon porosodni. Miért is? Mert Lessing drámájának foglata egy olyan történelmi utópia, amelyet a bizakodó színházi ember szívesen mutat fel minden időben. Természetesen akadnak „hic et nunc” helyzetek, amelyek valósággal színpadra parancsolják a *Bölcs Náthán*-t.

Az Evangélium Színház már születése pillanatában, 1990 őszén Lessing örök becsű művét vette elő. Az idősebbek még emlékezhetnek rá, hogy a magyar színművészet különleges színfoltjaként színre lépő teátrum Lessing esztétikai-filozófia elveivel igyekezett bizonyítani létét: a protestáns egyházak nem „vallási” színházat igyekeznek működtetni a fővárosban, hanem olyan színteret, amelyen – Weöres Sándor szavaival élve – a föld és ég között lévő ember-letra tágasabb, s ha úgy tetszik, magasabb is, mint a hagyományos színházaké.

A *Bölcs Náthán* – az utólrétegetlen képességű *Darvas Ivánnal* a főszerepben – az 1990. októberi zavargás elhomályosította. Pedig a rendező és színházalapító *Udvaros Béla* azt szerette volna tudatni a színház-szerető közönséggel: az új teátrum „az előítéletől és érdektől mentes szeretet” utópiájának a színháza szeretne lenni.

Mint e lapok hasábjairól már értesült az olvasó, a múlt esztendő őszén a színházfundátor *Udvaros Béla* elköszönt a társulattól, szerepét *O. Szabó István* vette át. Az új művészeti vezető idős mestere köszöntésére, de főképpen ars poetica-ként a *Bölcs Náthán* vitte színre.

O. Szabó István Náthánja a „hic et nunc” elvet követi, vagyis saját világnézetét mondja el a színészeivel a lessingit végig által. Rendezése nem a „jövő szép társadalmának” lehetséges változatait tárja elénk, hanem azt, hogy ti, akik a nézőtérre ültök, vélhetően nem értitek pontosan Lessing szeretetesztétikáját, humanizmusát, toleranciátudatát. *O. Szabó* pedagógus-rendező, aki nem nagyon bízik a mélyen gyökerező közösségi ösztönben, az igazságszeretében. Következésképpen a mű öntörvényű hatásában sem. Már a színlapon árukkodó a helyszín megjelölése, ahol ezt olvashatjuk: történelmi Jeruzsálemben és... hic et nunc.

Mint ismeretes, a *Bölcs Náthán* cselekményét valóban sok rendező „áthelyezte”, szereplőit – Náthán kivételével – átkezesztelte, a jelmezek, kellékek katonaruhaként, géppisztolyként jeleztek az itt és most rendezői szándékát. *O. Szabó* gondos, esztétikus, korabeli jelmezekben vonultatta fel szereplőit, a jambikus verses drámát – a szerencsés kezű húzások után – remek, tehetséges színészek adták elő, néha szituációidegen módon. A rendezőnek olyan fontos volt a darab eszméiségének sulykolása, hogy a feszült dialógusokból „kivette” hol az egyik, hol a másik szereplőt, pusztán azért, hogy a nézőtér felé, színpadélre vezérelje, és a néző „szájába rájia” a darab igazságait. Volt az előadásban egy funkció nélküli kedves diáklány is, akinek feltehetően az volt a szerepe, hogy a mai fiatalok figyelmét is bevonja a lessingit gondolatokörbe.

A díszlet (*Kabar Vivien* munkája) a modern festészet táblaképeként funkcionált,

önmagában érdekes és igényes volt, ám nem találkozott az eszmék összecsapását a kelleténél nyersebben, direktbben megjelenítő rendezői felfogással. *Kabar Vivien* korhű jelmezei ugyancsak eltértek a rendező „itt és most” alapkoncepciójától.

A színészek fázadozásának minősítése előtt néhány szokatlan szó a darab cselekményéről.

Náthán, a gazdag jeruzsálemi zsidó a lányaként neveli a keresztény Rechá. Az ifjú hölgy – miként a darab végére kiderül – testvére annak a templomos lovagnak, akibe felvonásokon keresztül szerelmes. A templomos ifjú pedig Szaladin szultán öccsének fia. A sajátos rokonsági vonal voltaképpen romantikus drámák fordulatait idézi, ám Lessingnél a vérségi kapcsolatok a színmű filozófiai vonalának cselekménybe sűrített megjelenési formái. Más szóval a zsidó, keresztény, muzulmán vallásban élő, egymás iránt előítéleteket tápláló embereknek az egymáshoz vezető útját rajzolja fel a dráma-költő, amidőn „családba” rendező szereplőit azt bizonygatva, hogy a vallások között igenis van átjárás. (Előbb születünk embernek, és csak aztán leszünk zsidók, keresztények, muzulmánok.)

A rendezők általában kétféle Náthánt szoktak megjeleníteni. Az egyik felfogás a bölcselőt, a felvilágosodás emberét, a vallási türelem apostolát, a másik Náthán szeretetprogramját állítja a közép-pontba, azt a „jószágot”, amely minden vallás, vagyis az isteni világrend alappillére. *Blaskó Péter* Náthánja csendes humorral, bölcs mosollyal jár-ke a színpadon, hallgatása is elémelkedés. Ahol a dráma szövege fukar, ott *Blaskó* egyszerű, kedves gesztusokkal gombolyítja tovább a cselekmény fonalát. Kerül minden „zsidós” közhelyet, a gazdag ember

Gotthold Ephraim Lessing (Kamen, 1729. január 22. – Braunschweig, 1781. február 15.), német drámaíró, kritikus, esztéta, dramaturg, a felvilágosodás szellemi életének kiemelkedő alakja, a modern színházi kritika megteremtője. Apja Johann Gottfried Lessing evangélikus főpásztor, lelkész (pastor primarius) Kamenz főtemplomában, teológiai művek szerzője; nagy tisztelet vette körül. Anyja Justine Salome, született Feller, férje előjárójának leánya volt. Gotthold Ephraim másodikiként született a házaspár tizenkét gyermeke közül.

külsőségeit. A gyűrűparabolát pedig rendkívüli láttató erővel, joggal tekintethetjük a darab csúcspontjának. Nagy kár, hogy a drámai költemény első része nem e remekül épített ívben ér véget.

Aron László Szaladin szultánt formálta meg. *Aron* szerepfelfogása szerint a jószágos uralkodó fraternizáló volt inkább, mint a maga módján bölcselkedő. Viszont dicséretes módon kerülte a mesemánókat, földön járó emberi taglejtéssel adva tudtára a nézőnek, hogy „a jó oldalon áll”.

Varga Szilvia a szultán hűgát, Szittahot játszotta. Ez a figura a dráma „legsemlegesebb” alakja. Szinte konfliktus nélkül éli életét. A színész nő pergő ritmussal, játékosággal, sok kedvességgel emelte meg a szerep fontosságát; eredményesen leküzdvé a verses dráma időnkénti béklyóit, francia könnyedséggel intezte bátyja „szultáni” dolgait.

Karádi Borbála színművészeti egyetemi hallgató mint Recha Náthán iránti feltétlen rajongását és szeretetét hangsúlyozta. Üdesége és fiatalosága pótolta a szerzői szövegébéli fukarságot.

Daja, Recha keresztény társalkodónője *Szoboszalai Éva* színészi talentuma révén emelkedett ki. Az a cseppnyi, a szerző által alig érzékeltetett intrika, amely a cselekmény szála közé van befűzve, *Szoboszalai Éva* ábrázolása nyomán adott lendületet az előadásnak. Jó, hogy a rendező is pártfogolta ezt a színészi felfogást, mert így a pátriárka negatív figurájá mellé csatlakozott egy olyan jó ember, aki a körülmények hatására rosszat is tud cselekedni.

Az ifjú templomos lovagot *O. Szabó Soma* keltette életre. Játéka robbanékony, heves, helyenként öncélú, reagálási függetlenség partnerétől. Ám a színészi kapcsolatteremtés – fiatal tehetőséggel lévén szó – megtanulható. A deris alakítója *Mucsi Sándor* volt. Szerepe szerint a szultán kincstárnoka, máskülönben Náthán bölcsességének, ember-szeretetének tisztelője. A tisztesség képviselője, aki jó ügy érdekében épít utat a jó szándékú Szaladin és Náthán között.

A jeruzsálemi pátriárka alakítójaként *Bánffy György* kerüli a teatralitást. Ezt azért kell hangsúlyozni, mert a pátriárka az egyetlen negatív figurája a drámának, aki vallási kérdésekben doktriner. *Bánffy*, amidőn megtudja, hogy Náthán egy keresztény lányt zsidó hitben nevelt fel, „a zsidónak veszni kell” szentenciát nem hódérként, hanem a saját hite szerint bölcselkedő főpapként hangsúlyozza többször is. Így válik a kitűnő színész judikálása véleménnyé az ítélet helyett. Ez a felfogás tökéletesen illik az előadás koncepciójába.

A szerzetes barát, aki a pátriárka szolgálatában végzi munkáját, a vallási kultúrák tisztelőben közvetlenül Náthán mellé sorolható. A szerepet mindig is nagy színészek játszották, olyanok, mint *Kiss Gábor*, aki a magyar színjátszásban sokszor letette névjegyét. Most is a szeretet és a konokság szolgálatában, a félelem és becsület kelepéjében végzi pontos és megragadó színészi munkáját.

■ PÁRKÁNY LÁSZLÓ

További előadások a Duna Palotában: május 17., szombat, 15 óra; május 20., kedd, 19 óra; május 29., csütörtök, 19 óra, valamint 2008 őszétől.

Lázár Ervin- emléknapok

► A nagy író, mesélő gyermekkorának színterén, a Tolna megyei Sárszentlőrincen (és a szomszédos Pálfán) emlékeztek május 3-tól 5-ig családtagjai, barátai, íróársai és tisztelői Lázár Ervinre születésének évfordulója alkalmából.

Szombaton a lassan szimbólummá váló, Alsórácegresen még mindig álló és éppen virágzó Nagyszederfához vezetett a játékos akadályverseny fizikai és szellemi értelemben is vett útvonala. Délután a környező falvak iskolásai búvólték el a szépszámú, minden korosztályt felölelő nézősereget Lázár Ervin meséiből megkomponált jeleneteikkel. Vasárnap az író személye és munkássága ihlette képzőművészeti alkotásokból nyílt egy széles technikai skálát felvonultató, mégis egységes és szépen összeválogatott, nívós kiállítás, amely május végéig tekinthető meg az evangélikus egyházközség gyülekezeti termében.

Az istentisztelet után a gyermekrajz-kiállítás helyezettjei vehették át jutalmukat, majd Lázár Ervin barátai – többek között *Agh István* költő és *Módos Péter*, a Közép-európai Kulturális Intézet igazgatója – emlékeztek személyes hangú vallomásaikban.

Horváth Lajos, Jókai Anna, Kristóf Attila, Zelei Miklós írásait *Tell Edit* olvasta föl magával ragadó módon. A visszaemlékezések közt *Pomázi Zoltán*-nak, a *Bojtorján* együttes vezetőjének énekei hangzottak el a szerző előadásában.

Mindez a Lázár Ervin Baráti Kör megalakulásának fényében zajlott, hiszen – stílusosan a Nagyszederfa délutáni árnyékában – hetvenen hivatalosan is a baráti kör tagjaivá váltak.

Részlet az alapító okiratból: „Lázár Ervin személye, élete, életműve sokunkat ragadott magával, világában sokan érezzük magunkat ott-hon, halálával sokunkban hagyott úrt. Megőrizni őt és ami az övé volt széles e hazának – ez vezérli a Lázár Ervin Baráti Kör megalapítóit. Őt, akinek titka a gyerekekben a felnőttnél, a felnőttben a gyerek meglátásának képessége volt, akit osztatlanul fogadtak el különböző korosztályok, politikai-társadalmi csoportok, az irodalom egymásnak feszülő művelői. Mesélt, és a valóságot mondta, mesélt, és a gonoszra fordította, mesélt, mert élni, túlélni csak a mesében, a mesével lehet...”

Hétfőn a szomszédos község, Pálfa iskolájában mesemondóversennyel zárultak az első Lázár Ervin-emléknapok.

Nagy emberek szellemterében kitágul a világ. Jó emberek szeretetében gyógyulnak a sebek. Mesemondók közelében a hallgatóság elvarázsolódik, mesealkkává válik. Ez történt azokkal, akik találkozni jöttek Sárszentlőrincen – Lázár Ervinnel.

Bizony, mesés napok voltak ezek...

■ BAKAY PÉTER

BÉKÉSCSABAI BRAVÚR A SZÓNOKVERSENYEN

Széphalmi Mercurius Veridicus

► A Református Pedagógiai Intézet (RPI) Ónod Község Önkormányzatával együttműködve 2007-ben indította el a *Mercurius Veridicus szónokversenyt*. Idén az RPI a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala Oktatási és Művelődési Főosztályának közreműködésével hirdette meg a határainkon túl nyúló rendezvényt. Akárcsak tavaly, ez évben is a magyarországi és a határokon túli egyházi középiskolák 10–11. évfolyamos tanulói számára szólt a meghívás, am ezúttal Borsod-Abaúj-Zemplén minden középiskolájából nevezhettek diákok a versenyre.

egyik feladata természetesen az általuk megírt beszéd előadása volt, a másik – a kötelező – pedig a *Mátyás király intelmei* az ezredfordulón címet viselte.

A zsűri elnöke *dr. Balázs Géza* nyelvész volt, tagjai közé meghívást kapott a tavalyi *Mercurius Veridicus* szónokverseny győztese, *Balászfalvi Balázs* is.

A döntőbe jutott tizenkét tanuló közül egy diák egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni a megmérettetésen. Jól-lehet a versenyzők között a fiúk voltak

Az első mosolya

többségben (szám szerint heten), a dobogó mindhárom fokára lányok állhattak: harmadik helyen végzett a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szak-középiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény diákja, *Lobmayer Lili*; második lett a miskolci Földes Ferenc Gimnázium tanulója, *Sepsi Gréta*; az első helyen pedig ugyancsak a békéscsabai evangélikus gimnáziumból érkezett *Lehoczki Adrienn* végzett. A versenyt a miskolci Génusz Könyvtárház és a budapesti Tinta Kiadó támogatta.

■ G. J.

Jézus képregényben

Jézust hosszú fekete hajú, lobogó vérvörös tunikás harcosnak ábrázolja egy képregényben az angol-nigériai *Ajimbayo Akinsiku*, aki *Siku* néven alkot. Ezt szent-ségtörésnek gondolhatnánk, ám az anglikán egyház jóváhagyta a *The Manga Bible-t* és „ragyogónak, intelligensnek” minősítette.

„Jézust eredeti supermannek látom, ezért lép színre ebben az alakban és hősi pózokban” – magyarázta választását *Siku* az *Il Messaggero* című olasz napilapnak.

Ez a hős valóban sok brit gyereknek tetszik: háromszázezer példányt vásároltak a képregényből a szigetorszag-

ban, és ezzel a műfajban az első helyre került.

A képregény célja eljuttatni a tizenöt-huszonöt éveseknek a Biblia üzenetét a fiatalok által használt nyelven. Az anglikán egyház egyik szóvivője ezt így kommentálta: „Sérthet egyes embereket, sokan azonban azonosíthatják magukat vele. A gondolat, hogy Jézus superhős, nem új. Elég a *Jézus Krisztus szupersztár* című rockoperára és filmre gondolnunk. A fontos az, hogy a Biblia üzenete megmaradjon.”

A képregényt megdicsérte maga a canterburyi érsek is.

► MTI

Jézus és tanítványai Siku képregényében

HIRDETÉS

Meghívó

II. férfikonferencia lesz a piliscsai Béthel Missziói Otthonban június 13–15. között (péntek 13 órától vasárnap délig). Hazai és külföldi előadók segítségével keressük a választ korunk kérdéseire. A programban szerepel áhítat, vetélkedő és egy túra a környékbeli nevezetességek megtekintése céljából. A konferencia a vasárnap esti szentmisével és ebéddel zárul.

Részvételi díj: 5000 Ft + 500 Ft az ágynevelőhasználatért.

Jelentkezni lehet az Evangélikus Missziói Központ címén (1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40., tel.: 1/400-3057, egyházi mobil: 20/824-5841, e-mail: ev-mis@lutheran.hu) vagy Koháry Ferenc férfinmissziói referensnél (tel: 96/360-013, egyházi mobil: 20/824-7122, e-mail: Ferenc.Kohary@lutheran.hu).

HIRDETÉS

A Pax Televízióban május 23-án, pénteken 21 órától tűzik műsorra a *Promise* zenekar búcsúkoncertjéről készített filmet. A *Promise* 1991-ben alakult evangélikus teológusokból. Az eltérő zenei háttérrel és érdeklődéssel érkező muzikusok sajátos hangulatú „könnyű műfajú kamarazenét” játszanak, melyet az akusztikus hangzás határoz meg. A gitár, cselló, fuvola, ütősök jellemző hangszerekként támasztják alá a sokszor többszámú vokális részeket. Saját szövegek és megzenésített versek egyaránt megtalálhatóak műsorukon. Az azóta parókus lelkészekké növekedett zenészek búcsúkoncertet rendeztek 2006 őszén a farsori evangélikus templomban; ne hagyja ki fergeteges előadásukat!

HIRDETÉS

Meghívó

A Budai Egyházmegye gyülekezeti presbitereinek első találkozója a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközségben (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) lesz május 31-én, szombaton 9.30-tól 16 óráig. Érdeklődőket is szeretettel várunk!

PROGRAM

- 9.00–9.30: Érkezés, regisztráció
- 9.30–10.00: Áhítat, köszöntő: „Egymás tagjai vagyunk” – dr. Fabiny Tibor
- 10.00–10.30: Kákay István országos irodaigazgató: *Megzenésített istenes versek a 20. századi magyar lírából*
- 10.30–1.30: Bemutatkoznak a gyülekezetek (1.)
- 11.30–11.45: Szünet
- 11.45–13.00: A Magyar Református Presbiteri Szövetség bemutatkozása és előadás a presbiterképzésről – Mikó László titkár és dr. Ritoók Pál ügyvezető elnök
- 13.00–14.00: Közös ebéd
- 14.00–15.00: Bemutatkoznak a gyülekezetek (2.)
- 15.00–16.00: dr. Judák Endre egyetemi docens (Szent István Egyetem, Gödöllő): *Személyes tapasztalatok és bizonyosság a presbiterképzésről*
- 16.00–16.15: Zárómádság és úti áldás – dr. Garádi Péter

HIRDETÉS

Pályázati felhívás

A Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium (Sopron, Széchenyi tér 11., tel.: 99/512-430) igazgatótanácsa pályázatot hirdet testnevelés–bármely szakos, földrajz–bármely szakos, angol–bármely szakos, biológia–bármely szakos, német nemzetiségi – bármely szakos, matematikát németül tanító középiskolai tanári (1+1 évre szolgálati lakással) állásra 2008. augusztus 16-i munkába lépéssel.

Feltételek: szükséges szakképzettség (a németül matematikát tanító középiskolai tanár esetén minimum felsőfokú német nyelvvizsga); keresztény elkötelezettség.

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent az evangélikus egyházhoz való tartozás, tudományos munka, esetleg fokozat, jeles vagy jó oklevél, idegennyelv-tudás (állami nyelvvizsga).

A tanári állások betöltése egyéves határozott időre lehetséges, mely lehetőség és kölcsönös megfelelés esetén változhat határozatlan idejű munkaviszonnyá.

A pályázathoz csatolni kell kézzel írott hagyományos önéletrajzot, a tanári elképzelések összefoglalását körülbelül egy gépelt oldalon, a diploma fénymásolatát, protestáns pályázók esetén a konfirmációi (katolikusoknál a bérmálkozási) emléklap fénymásolatát, lelkészi ajánlást, a nyelvvizsga-bizonyítvány fénymásolatát, erkölcsi bizonyítványt.

A pályázatokat a líceum címére (9401 Sopron, Széchenyi tér 11. Pf. 77), Tölle Balázs igazgató nevére kell megküldeni 2008. június 1-jéig.

Egyéb részletekről az alábbi elérhetőségeken adunk felvilágosítást: 99/512-432; liceum@bdeg.sopron.hu; www.bdeg.hu/tanari-palyazat.

HIRDETÉS

Újra ökumenikus missziói konferenciára készülünk

Ökumenikus missziói konferenciát készítünk elő, és erre hívunk minden érdeklődőt június 23–27. között Berekfürdőre, a Megbékélés Háza konferenciaközpontba.

Éppen húsz éve, 1988-ban indítottuk el ezeket a konferenciákat, amelyeken missziói szolgálatunkban szeretnénk egymást támogatni, erősíteni szakmai és lelki segítségnyújtással, egész népünkre kitekintő felelősségtudattal.

Ebben az évben együttlétünknek különös jelentősége van. Általános társadalmi közérzetünk rendkívül leromlott az utóbbi időben, ijesztő méretűvé vált az úton-útfélen megnyilvánuló erőszakosság, a gátlástalan hazudozás és család áradatával szemben pedig az ember egyre tehetetlenebbnek érzi magát.

Erre a helyzetre reflektál konferenciánk témája – *Egyedül és együtt Isten színe előtt* –, amelynek keretében személyes dolgainkra, családi és kollegiális kapcsolatainkra, gyülekezeti és azon túlmutató kötelezettségeinkre akarunk tekinteni, és igyekszünk megtudakolni, hogy mi az üzenetünk, szólni- és tennivalónk a fent említett kapcsolatok keretei között.

Mindnyájunkra rátelepszik közéletünk általános ledermedtsége. Lehetetlen dolog, hogy nekünk, Isten szolgálóinak ne legyen valami dolgunk, előre (és felfelé) mutató mondanivalónk ebben a helyzetben! Nem akaszthatjuk szegre felelősségérzetünket a ránk bízottakkal szemben – tudva azt is, hogy népünk iránt érzett felelősségünknek csak Krisztus egyházának az egyetemes közösségében felelhetünk meg. Együtt szeretnénk szólni és cselekedni.

A világos látáshoz igei útmutatásra és imádságos csendre van szükség. Erre szeretnénk szólni konferenciánk közösségünk napjait.

Szeretettel várjuk lelkész testvéreinket, missziói munkatársainkat ezekre a napokra. Bővebb információt, jelentkezési lapot a Női Missziói Szolgálat postai és e-mail címén (1085 Budapest, Üllői út 24.; marta.pinter@lutheran.hu) lehet elérni.

A szervezők nevében:

Hecker Frigyes, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Missziói Bizottságának elnöke

Töviság közt fehér madár

Születésnap beszégetés Páll Lajos korondi festővel és költővel

Budapesten is erdélyi ember: szelíd szavakkal fogadja a látogatókat a Vármege Galériában, kemény tartással magyaráz gyönyörű szülőföldjéről. Kézfogása és tekintete őszinteségre készítet, munkái számvetésre.

Páll Lajos korondi festő és költő gazdag kiállítással ünnepelte hetvenedik évét. Szerényen, mint mindig, egyetlen estén, mert sietett vissza, hiszen befejezetlen pasztelképek és versek várják, hogy életre keljenek. Két műzsát is szolgál, de ez nála értékek vándorlása, a múlt őrzése, veszendő sorsok égig emelése. Érzékeny képzőművészetében falvak házai, kanyargós útjai, kék erdők, boglyák csöndje ragyog; költészetében szívmeleg sorok idézik a Székelyföldet, hirdetik múlhatatlanul magyarság- és nemzetszeretetét.

Fazekas maradt volna ő is, mint évszázadokon át szorgos ősei, de makacs elszánt-sággal ragaszkodott gyermekori álmához.

– Medvéket kellett készítenem – mondja mosolyogva –, hatvanat naponta. Apám azt gondolta, ha járok a művészeti iskolába, megduplázhatom a normát. Sokszor mondta csalódottan, hogy semmit nem fejlődöm. Nem is lehetett, hiszen én át akartam menni festőnek. Anyám elhitte föllentésemet, hogy az orvos szerint kicsi és sovány vagyok, nem bírom a nehéz köveket. Az ő segítségével kerültem át a kilencedik osztályba festőnek.

Páll Lajos három főiskolai év és négy – 1956-ért kapott – börtönestendő után tért vissza falujába, magányos emigrációjába, felépítve maga köré Korond művészetét védelmező bástyának, házat családjának és az ide látogató barátoknak.

1962-es szabadulásáig csak fejből dolgozhatott a légerek poklában, de a remény soha nem adta föl.

– Néhány versemen érezni az „egészségügyi séta” ritmusát – folytatja emlékezését. – Szappanból, sárból állatokat mintáztam, ha a kecskét vagy a szamarat nem sikerült egyből megfestenem. Ma is

először megmintázom, hogy biztos legyen a dolgomban.

Népi fazekasság, korongolás a bokályokon, tányérok, karos gyertyatartók. Virágok indáznak, nap és hold ölelkezik, töviság közt fehér madár bukdácsol. Rövidesen e területen is fogalom lett a neve, illetve a Páll családé, s egyre többen keresték képeit és könyveit.

– Sokszor annyian voltak nálunk, hogy a földön aludtak – mondja nevet-

dulatában, szavában erdélyi. Sűrű szemöldökével, tömött bajuszával, égbolt-homlokával olyan, mintha Szervátiusz Tibor faragta volna ki a legkeményebb andezitből. Itt-ott deresedik a kőnek halánték, barázdálódik a tiszta arc, de évtizedeket letagadhatna a szép és nehéz egészéből. Képein és verseiben a bőség nyúgözi le az embert, pedig mindig egyről töpreng: Korondról. Ölelő hegyekben, különös házaiban, színes tornyaiban, meredek utcáiban, az ott bókászó tehénkéiben, magányos lovaiban, sziklafekete bivalyfogatában, kucsmás parasztjaiban és kendős asszonyaiban ott az egész világ. A mindenség fényes tükörcserepe.

Versben így fogalmazta meg (*Pálfa felé*): „Itt még jártam, tél volt, nyár volt, / terűvel is fűtörészve... / kegyetlen út, kaptatókkal / valaki még megtűzdelte azóta is. / De ilyen vad ragyogásban, / március eleji hóban, / anyám járt itt fazekakkal... / Fönn a falu, pára szárnyal, / nem száll, nehezül a napba, / üllő cseng az álom ellen, / hétköznapi kakashangya feleletül. / Marad az út, fönn a falu, / kővel kötött kerek görse, / meg a remény, kocsmárosné / pirul, vajon kinek öntse / nehéz borát.”

Búcsúzáskor irigykedve mondom: jó neki, hogy így szereti Isten, hosszú, gazdag életet adott, gyógyíthatatlan betegségből is kigyógyította. Tréfásan még hozzátesszem: a

hét végén megynék, többen is, köszönteni. Mivel vár bennünket?

– Frissen sültött házi kenyér biztos lesz, szalonna, hagyma, jó vörösbor is kerül a pohárba.

Azt meg én teszem hozzá, szíves invitálás is lesz: „Vegyenek, kedveseim!” – mondják majd a vendégeknek, ahogyan régen Páll Lajos édesanyja tette annyiszor, cserepes kezével kínálva az egyszerű ételt, fáradt mosolyával bocsátva el a látogatókat, büszkén, hogy fiát milyen sokan szeretik és becsülik szerte a nagyvilágban.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

ve, miközben most megjelent gyönyörű gyűjteményes kötetét dedikálja. – *Németh László, Nagy László, Csoóri Sándor* is meglátogattak, bolyongtunk a lomb- arany őszben, a nagy havazásban.

Neve egy riportban, egyik strófája már tizenöt évesen megjelent az *Igaz Szóban*, 1955-ben az *Utunk* közölte verseit. Azután megjelent első kötete is, amelyet tíz-, majd tizenhárom évnyi kihagyással követett a saját rajzaival, festményeivel illusztrált többi: *Köves földek* (1980), *Száraz villámlás* (1993), *Partraszállás* (1994), *Andromakhé uszályán* (1996).

Páll Lajos festő-poéta minden moz-

Élő adásban

Nagy László tizennyolc éve készíti az MTV *Örömhír* című evangélikus magazinját, 2003 óta a Magyar Rádió *Evangélikus félórájának* felelős szerkesztője, valamint számos más tévéműsornak – *Mai hitvallások, Útmutató, ifjúsági műsorok, Hajnali gondolatok* – szintén szerkesztője. Előadásában felidézte a számára legemlékezetesebb forgatásokat, szölt azokról a hiteles bizonyítványokról, akiktől a műsorok készítése, a beszélgetések során ő is nagyon sokat kapott, tanult.

Köháti Dorottya és Nagy László (jobbra) Györi Gáborral és műsoraik egy másik hallgatójával beszélget

A másik előadó – e sorok írója – 1999 januárja óta készíti a kéthetente hétfőn jelentkező, „Erős vár a mi Istenünk!” című evangélikus félórát a mostanság MR1 – Kossuth rádió nevet viselő adón. Előjáróban hangsúlyozta: a rádió vallási félórájában az egyházi élet egy-egy kis szelétéről beszámolni egy újságírónak

megtisztelő szakmai kihívás (idézte a Bálint György Újságíró-iskola – melynek egykor ő is hallgatója volt – névadóját: „Néztünk, láttunk, jelentettünk”), azonban egy lelkésznek más és több a feladata: az, hogy a rádió hullámain szólhat a hallgatókhoz, nagyszerű, igazi lehetőség a bizonyítványra. Az egyházi műsorkészítőknek csak így lehetséges definiálni önmagát: lelkész és újságíró, ebben a sorrendben. Elődeit említve felidézte a műsor közelmúltját, majd szölt a média alapfunkcióiról.

Összefoglalójukban az előadók munkájukkal kapcsolatban elmondták: öröme ad okot a professzionális szakmai háttér és az a támogató, segítő viszonyulás, amely a rádió részéről tapasztalható. Negatívum viszont, hogy korántsem ideális időpontban sugározzák az egyházi félórák adásait – valamennyi felekezetét –: hétköznapi délutánonként 13.30 és 14 óra között keveseket érhetnek el a műsorok. Ezt valamennyi egyház érzékeli, ezért azt tervezik, hogy összefogva, közösen kéri a rádió vezetőitől a hallgatótöbb időpontban – például az esti órákban – való ismétlés lehetőségét.

Györi Gábor esperes felkért hozzászólóként a tévé- és rádióműsorokat elemezve egyaránt építő és támogató kritikát fogalmazott meg, sok jó ötlettel, iránymutatással. Azért is volt hasznos hallgatni őt, mert esperesként mondanója egyrészt a „lelkészi kontrollt” testesítette meg, másrészt a hallgató, néző véleményét közvetítette.

■ K. D.

Pünkösdi ajándék

Oltárképszentelés a budapesti szlovák ajkú gyülekezet kápolnijában

► **Impozáns és becses ajándékot kapott pünkösdi ünnepére a budapesti Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség. A szarvasi származású, jelenleg Svájcban élő evangélikus festőművész, Korben Pál egy oltárképet ajándékozott a fővárosi szlovák gyülekezetnek. A Rákóczi úti kápolna új ékességét május 11-én, pünkösdszombat szentelte fel dr. Fabiny Tamás püspök. Az ünnepi istentisztelet igehirdetői szolgálatát a szlovák gyülekezet által meghívott Slavomír Sabol, a Szlovákiai Evangélikus Egyház Keleti Egyházkerületének püspöke végezte.**

A Rákóczi úti épület, amelynek a homlokzatán középen egy Luther-szobor látható, eredetileg az evangélikus egyház tulajdona volt; udvarán állt a szlovák ajkú gyülekezet egykori temploma, amelyet az államosítás után különféle világi célokra használtak és többszörösen átalakítottak. Ma már nem lenne gazdaságos visszaalakítani templomát, így ez az istentiszteleti hely odavesztettnek tekinthető. A szlovák ajkú hívek az épület egyik olyan – kápolnává átalakított – termében tartják alkalmaikat, amelynek mindeddig nem volt oltárképe. A szlovák származású Korben Pál festőművésznek tavaly ősszel volt egy kiállítása a Szlovák Kultúra Házában. Ezen az eseményen találkozott a gyülekezet elöljáróival, s itt született az ötlet és a felkérés, hogy ő készítse el a szlovák ajkú egyházközség első oltárképét.

Az ünnepi istentisztelet liturgiai szolgálatában Gulácsiné Fabulya Hilda, a Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség lelkésze segédkezett Fabiny Tamás és Slavomír Sabol püspöknek. (Az eperjesi székhelyű keleti egyházkerület lelkészi vezetője délelőtt szolgált a budavári gyülekezet pünkösdi istentiszteletén is, amelyen köszöntőt mondott, és egyházkerülete nevében átadta szlovák testvéreink jókívánásait.)

A szlovákiai püspök Lk 24,13–33, az emmausi tanítványok története alapján hirdette Isten ígétét. Kiemelte azt a részt, amikor a tanítványok elcsüggedve és csalódottan azt hiszik, hogy Uruk meghalt – mindaddig, amíg az élő, feltámadt Krisztus melléjük nem szegődik az úton, és bár nem ismerik fel őt, mégis hevülni kezd a szívük, amint Mesterük bevezeti őket az írások mélységeibe. Slavomír Sabol párhuzamot vont a történet és az egyház mai hely-

zett szívű tanítványokból épülhet tovább Krisztus egyháza.

Az ünnepi köszöntések sorát Gulácsiné Fabulya Hilda nyitotta meg. Fabiny Tamás személyes hangú köszöntőjében összekötötte a Krisztus békéjéről szóló vasárnapi ígét az oltárkép üzenetével. Rámutatott, hogy míg a pax Augustust, a Római Birodalom Augustus császár által megteremtett békéjét csak fegyveres erőszakkal tudták fenntartani, addig az erőtlenség és szelíd Jézus békéje, a pax Christi

Gulácsiné Fabulya Hilda, Slavomír Sabol és Fabiny Tamás

zete között: napjainkban sokan elfordulnak az egyháztól, és nincsenek megelégedve a lelkészek munkájával, mert nem született meg szívükben az a „felizzás”, amely az élő Krisztussal való személyes találkozás eredményeképpen lelkesíti az őt követő embert, és mélyíti el a hitét. Az oltárkép üzenete ezt is magába foglalja – arról tanúsodik, hogy csak az élő, feltámadt Úrral való személyes találkozás révén alakulhat ki az élő hit, és csak ilyen „fel-

romba döntötte a politikai hatalom kétes „békéjét”. Ma is ezt az örök érvényű békességet hirdetjük közösen, amelyet csak Jézus Krisztustól kaphatunk meg.

Gulácsiné Fabulya Hilda a szlovák ajkú gyülekezet hálijának jeléül ajándékokat adott át a szolgálatot végző püspököknek, valamint – mivel Korben Pál személyesen nem tudott jelen lenni az ünnepen – a festőművész családtagjainak.

Az ünnepi istentiszteleten az *Ozvena* nevű szlovák kórus énekelt.

■ P. G.

Hit-eles és hitel-es

Hír: „Meghívott vendégként Bójte Csaba ferences szerzetes, az erdélyi szegény és árva gyermekek felkarolója, gyámolója is jelen volt a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola április 26-i csendesnapján.”

Az élményeket azon frissiben kellene megfogalmazni. Minden eltelt nap fakítja a színeket, tompítja a felebresztett gondolatokat. Sajnos sokáig vártam. Hosszú percek óta próbálom felidézni szavait, gesztusait, hanghordozását, tekintetét, kisugárzását. Bójte Csabát. A diákoknak mesélt történetek, az általa tartott igehirdetés, az ebéd közbeni beszélgetés az értő fül és a befogadó lélek számára hosszú időre elegendő szellemi, lelki táplálék.

Bójte Csaba hitese ember. Hiteles, hatalmas hittel bír ebben a hitetlen, hit nélküli világban. A hivatalos közvélemény-formálók nagyon erőlködnek, hogy e szó – hit – elveszítse igazi tartalmát. Mindenféle gyülekezet, csoport, intézmény, eszme a zászlajára tűzheti, kérkedhet vele, fel- és kihasználhatja, ahogy éppen a pillanatnyi érdekei kívánják. A cél, hogy a gyanútlan, a szónak még valódi értelmet tulajdonító kisembert behálózza, összezavarja, elbizonytalanítsa – és végül, mint zsákmányát a ragadozó, elejthesse.

Kiszájtította a politika is: hiteles vagy éppen hitelét veszített gazdasági vezetőkről, politikusokról, miniszterelnökről írnak, vitáznak nap mint nap.

■ CZIBUR LÁSZLÓNÉ

Lelkészi szolgálattól az istentagadásig

Horárik János életútja

A reformkor politikai mozgalmának egyik figyelemre méltó, vallási kérdések tekintetében azonban igencsak megosztó és ellentmondásos alakja, Horárik János kétszáz esztendővel ezelőtt, 1808. május 19-én látta meg a napvilágot a Trencsén vármegyei Bánon, hétgyermekes katolikus családban.

Kiváló szellemi képességeit jól mutatja, hogy posztokészítő apja valamennyi testvére közül őt szánta tudományos pályára, és a nyitrai gimnáziumba íratta. Az elmélyült kutatómunka helyett azonban a lelkészi pályát választotta: 1829-ben a nyitrai egyházmegye szemináriumba, majd a pesti központi papnevelődebe került, diakónusként működött, 1831-ben szentelték katolikus pappá. Ezután Nyitrán vállalt tanulmányi felügyelői állást. Egyházi szolgálatát 1834-ben kezdte segédlelkészként, de falusi körülmények között számára is csak a nyomor jutott osztályrészül – ennek hatására lépett át 1836-ban a beszercebányai egyházmegyébe, ahol tovább folytatta lelképásztori tevékenységét. Egy esztendő múltán azonban ismét váltás következett be életében: elfogadta a pesti Ullmann család felkérését, és nevelői állást vállalt náluk.

A reformkor törekvéseinek hamar lelkes hívévé és támogatójává vált. Az 1830-as évek második felében tagja volt a reformszellemű fiatalok *Táncsics Mihály, Vajda Péter* és *Garay János* fémjelzte közösségének.

Első, igen nagy visszhangot kiváltó egyházpolitikai megnyilatkozásai az egyes keresztény felekezetek közötti vegyes házasságok ügyében történtek 1841-ben. Az akkoriban országos kérdésként kezelt témát az országgyűlési tárgyalás előtt megyegyűléseken vitatták meg. A Pest megyei közgyűlésen a katolikus klérus ellenében Horárik a vegyes házasság és a szabad áttérés lehetősége mellett állt ki, sőt egy, a kérdéskörrel foglalkozó röpiratot is megjelentetett.

Ekkor szűnt meg a biztos kenyérkeresetet jelentő nevelői állása, a kialakult életvitai viták pedig, bár történetek kísérletek a püspöki karral történő kibékülésre, Horárik jobbnak látta a lelkészi szolgálat, illetve a katolikus vallásgyakorlás feladását. A katolikus egyházzal való szakításának az okait külön nyilatkozatban adta tudtára egyrészt az érintetteknek, másrészt a külvilágnak, ennek hatására személye országosan is közzismertté vált.

Eredeti szándéka szerint nem akart

A szavak értelmét kiforgató, igazi tartalmukat megváltoztatni, elhomályosítani akaró szándék azonban gyakran megbicsaklik az őszinte szavak erején.

Bójte Csaba hiteles ember.

A politikusi hitel-essége egészen másképp értelmezhető. Hát persze! Hitel, pénz, tőke – gazdasági racionalitás: érdemes-e befektetni? Megtérül-e kamatosztul? Precíz számítások. Éber figyelem: növekszik-e a betét, dagadozik-e az ereszény, bejön-e a számítás? A miniszterelnök, a politikus mai világunkban ilyen alapon tekinthető csak hitelesnek, illetve hitelét veszítettnek. Ebben a világban nem számítanak a hazugságok, az átverések, csak a százalékok – amelyek az országnak nyújtott hitelek esetében egyre magasabbak –; saját, jól jövedelmező vállalkozásaik hasznát tekintve úgyszintén. Ki hallott már olyat, hogy politikusnak lenni kész ráfizetés?

„Szép új világ.” „Eladó az egész világ”, és mi csak kapkodjuk a fejünket. Hogyan lett a hitből hitel, a lelki életből pénzügyi élet, lelki világból a pénz világa, az adokból mit kapok, a kérekből követelek, a hazámból „az én házam az én váram”?

De csendesedj, jogosan háborgó lélek! Fordulj az igaz, hiteles emberek felé! Hallgasd Bójte Csabát, vagy olvasd a könyvét! Ő azt mondja: a legjobb befektetés a gyermek, a legtöbb kamatot a szeretetért kaphatod, és a legtöbb hozamot ígérő tőke a hit!

Sátoros ünnep Vargabokorban

Pünkösdhétfői csendesnap az imaház kertjében

► **A nyíregyházi gyülekezet tagjai immár hagyományosan Vargabokorban, ezen a városhoz közeli bokortanyán ünneplik az egyház születésnapját, hogy a kert közepén álló alkalmi sátor árnyékában, az ott még tiszta levegőjű környezetben, a körülölelő csendben a Lélek szavára hallgassanak. A ragyogó tavaszi napsütésben nemcsak figyelő szemeket, hanem figyelő s az ige üzenete előtt megnyíló szíveket is lehetett látni – amint a körzet lelképásztora, Adámi László megfogalmazta. Az ünnep evangéliumi igeszakasza (Jn 3,16–21) alapján két meghívott igehirdető szólt a nap főtémájáról: a Szentlélek a sötétségből Isten szeretetének a világosságába, a Fiúban való hitre hív.**

Az egyházkerület püspöke, dr. Fabiny Tamás nyitóáthítatában (képünkön) az „arany evangéliumra” (Jn 3,16) utalva hangsúlyozta, hogy Isten szeretete nem értékkereső szeretet, miként a miénk, hanem ő értékteremtő módon szeret minket. Údterve van velünk, azt szeretné, hogy megtérjünk, és új emberré váljunk.

Ezt a gondolatot folytatta Bozorády András, a szomszédos Emmaus gyülekezet lelkésze; a Szentlélek döntési helyzetbe hoz, s ajándéka az elfogadás által lesz a miénk. Az ember megosztott személyiség, de a Lélek megtisztít; kérjük tehát az Atyát, és ő ad Szentleket ma is.

A Szentlélek megítél! Ezt az üzenetet már az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) nevű szervezet fiatalokból álló akciócsoportja által előadott jelenet tolmácsolta. Az ország számos részéből érkezett ifjak mai gondolatokkal is fűszerezve érzékeltették a tanítványok pünkösdi előtti lelkiállapotát, Jézus és Lélek nélküli helyzetüket. A látottakhoz Adámi Mária fűzött rövid igei értelmezést.

A mintegy kétszáz fős gyülekezet számára igazi pünkösdi információt jelentett lelkésziük személyes bizalmaságtétele megtéréséről. Adámi Lászlót pünkösdi-

kor keresztelték, ekkor konfirmált, és nyíregyházi lelkészi beiktatása is a Szentlélek kitöltésének ünnepén történt. A lényeg azonban, hogy Krisztusban számára is felragyogott a kegyelem, örögi megkötöttségekből szabadította meg az Úr; így lett építésmérnök helyett lelkész.

Délután három kiscsoportban intenzív beszélgetések zajlottak lelkészek vezetésével a nap főtémájáról. Hamar elszaladt ez a Lélek világosságát is kiábrázoló, szép, fényes nap, s a záró úrvacsorai istentiszteletre ismét a nyitott sátor várta az egybegyűlteket.

A püspök is arra hívott fel, hogy járjunk Krisztus igéjének világosságában. „De mit cselekedjek?” „Higgy az Úr Jézus Krisztusban!” – hangzott az igazi, evangélikus válasz. A sátoros ünnep lezárásaként a gyülekezet tagjai átélhették Jézus testének és vérének közösséget teremtő erejét is.

■ GARAI ANDRÁS

A csendesnap hanganyaga MP3 formátumban meghallgatható a <http://www.garainy.hu/hangzooromhirtar> címen.

FOTO: ZSARNAI KRISZTINA

■ REZSABEK NÁNDOR

3 cím

Újabb út a Könyvhöz

Megjelent dr. Cserháti Sándor új kommentárja

„Vegyék újra kézbe a boldog emlékeztető Pálnak, az apostolnak levelét! Mi az, amiről először írt nektek még az evangélium hirdetésének kezdetén? Az igazságnak megfelelően és a Lélektől áthatva szóló hozzászólások...” (Római Kelemen)

„Aki írásmagyarázó feladatra vállalkozik, tulajdonképpen két távoli pillér között feszülő távolságot akar áthidalni. Az egyik pillér az írásmű szerzője, akinek valamiféle közlendője van, a másik pillér az olvasó, akihez a szerző szólni akar. A két fél között a megértés egyáltalán nem könnyű, hiszen mindkettő önmagába zárt egység, főként ha korszakok választják el őket egymástól. Az írásmagyarázó feladata éppen az, hogy a megértés hidját építse ki közöttük. (...) Mindenképpen törekednünk kell – még a túlnyomórészt távoli múltban élt szerző esetében is – mondanivalójának minél hűségesebb megszólaltatására, különben az olvasó önmagába volna befalazva, és nem gazdagodhatna mások gondolatai és nézetei révén. Ha ez a felismerés minden valamirevaló írásművel kapcsolatban helytálló, sokkal inkább az a Szentírás könyveinek esetében, amelyeknek szerzői Isten nevében kívánnak szólni, és nem a magukéban.” (Részlet a könyv előszavából)

Az Út a Könyvhöz című bibliai kommentársorozat legújabb kötetében dr. Cserháti Sándor, az újszövetségi írásmagyarázat professzora kommentálja az Újszövetség egyik legjelentősebb könyvét, Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levelét. Mély merítésű és nagy ívű munkája

va a szerző jelzi, hogy az *Első korinthusi levél* és a vele kapcsolatos témakörök kiemertethetetlenül gazdag bibliográfiáját feleslegesnek tartja a teljességre törekedve megadni, ehelyett csak azokat a műveket sorolja fel, amelyeket munkája során felhasznált és idézett. Az irodalomjegyzék így is húsz oldalt tesz ki, így a tudományos szintű írásmagyarázati-exegetikai bibliokutatásnak – közelebről a páli levelek kutatásának – bőséges alapjául szolgálhat.

A tudományosság igényének maximális megőrzése ellenére Cserháti Sándor kommentárja nem száraz és szikár akadémikus szövegtenger. Az újszövetségi írásmagyarázat evangélikus professzora ugyanis kommentárjaiban olyan munkamódszert használ, amely a tudományos megalapozottságot nem teoretikus öncélnak tekinti, hanem a bibliai szöveg valódi és eredeti jelentésének megértését tűzi ki célul. Ezt az olvasmányos stílusban megfogalmazott szövegmagyarázat eszközeivel éri el, egyfajta gyakorlati kiindulópontként alkalmazva a bibliai exegézis elméleti alapjait. Ennek eredményeképpen tudományos elemző munkája során mindvégig tudatában van annak, hogy a bibliai textus a mindenkori ígértetés alapja, elméleti munkájának gyümölcsei tehát bizonyos értelemben a gyakorlati teológiai felhasználhatóság – végző soron gyülekezeti kontextusba helyezett – kritériumai alapján érnek be. E könyv esetében tehát nemcsak a bibliatudós írt akadémikus eszmefuttatásokat, hanem egyúttal a gyakorló lelkész szőlő írásmagyarázó sorain keresztül a gyülekezetek – a könyv olvasótáborának – tagjaihoz hitméllyítő céllal.

A kommentár munkamódszere egyszerű, letisztult és igen hatékony formát követ. A tulajdonképpeni szövegmagyarázat három nagy részre oszlik: az egyes bibliai passzusok kommentálása először mindig az adott szakasz saját, egyéni – nagyfokú szöveg-hűségére törekvő – fordításával kezdődik; majd a szorosabb értelemben vett exegetikai interpretáció, az eredeti görög szöveg fontosabb kifejezéseinek, mondatrészeinek mélyebb, szövegkritikai-hermeneutikai elemzése jön; végül a szövegészlet szakaszonkénti kibontása következik, amelyben az addig felhalmozott összes exegetikai eredmény egységes, a textus lényegét kifejtő és olvasmányosan megírt gondolatmenetbe van ágyazva.

Az *Első korinthusi levél* magyarázatának olvasása különösen akkor válhat izgalmas szellemi kalanddá és kihívássá az olvasók számára, ha a szerző saját fordításait összehasonlítják a „hivatalos” bibliafordítással. A tudományos szövegkritikai interpretáció talán így szolgálhatja leghatékonyabban a lelkes bibliaolvasó számára a Szentírás eredeti szövegeinek tükrében megvilágított bibliai üzenet és apostoli szerzői szándék mélyebb és teljesebb megértését.

■ P. G.

Dr. Cserháti Sándor: *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*. Luther Kiadó, Budapest, 2008. Ára 5600 forint.

a zsaléval is készült, a megértés és megértetés hidépítésén túl, hogy tudományosan megalapozott szövegkritikai elemzéseit következtetéseit ne csak azok számára legyenek érthetőek, akik hivatásszerűen foglalkoznak a Szentírás titkaival, hanem – elsősorban – a szenvedélyes bibliaolvasók számára, akik tudományos előképzettség nélkül is mélyebb és megalapozott bibliaismeretre szeretnének szert tenni. A két igény, a tudományosság és a bibliamagyarázat olvasmányossá tételének az igénye, az aprólékos exegetikai analízis és a könnyen érthető szövegmagyarázó gondolatmenetek együtt alapozzák meg a kötet áttekinthető szerkezetét és stílusát.

A majdnem kilencszáz oldalas kommentár közel húsz esztendő tudományos kutatómunkájának gyümölcse. A felhasznált irodalom jegyzékéhez lapoz-

Cserháti Sándor kötetének ünnepi bemutatójára május 27-én 17 órakor kerül sor a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának Üllői úti székházában (Budapest VIII. kerület, Üllői út 24.).

Vezetés és menedzsment az egyházban és a diakóniában

Előadás-gyűjtemény a Kálvin Kiadótól

Lehet, hogy első olvasásra mi is azt gondoljuk, hogy kicsit furcsa, de legalábbis egymástól idegen fogalmak kerültek itt egymás mellé: *vezetés, menedzsment, egyház, diakónia*. Alig több mint két évtizede még a gyakorlati teológián belül uralkodott az a nézet, hogy az egyház tevékenysége, működése annyira más jellegű, mint a piaci viszonyokra figyelő és építő gazdasági rendszerek és vállalkozásoké, hogy nem szükségszerű az egyházi életben vagy a teológiai gondolkodásban mélyebben foglalkozni ezekkel az összefüggésekkel.

Időközben azonban olyan gyors változások érték el az egyházakat, hogy napjainkra kétségtelen lett: nem lehet alapvető vezetési, irányítási szakismertek nélkül „igazgatni” még a gyülekezeti életet sem, a diakóniai intézményrendszert pedig egyáltalán nem. A magasabb egyházi vezetői szinteken is megmutatkozik az, hogy a vezetés mennyire sokoldalú és komplex feladat napjainkban.

Ezzel a megállapítással nem kell beleszorongnunk abba a vitába, amely nagyon gyorsan kirobban, amikor a „menedzser típusú” lelkész mellett vagy ellen szólunk. Még abba a kérdésbe sem kell belefutnunk, hogy fontos-e az egyházi menedzsment, vagy minden szépen megy e nélkül is.

A fiatal lelkésznevezdek ma Magyarországon a saját bőrén érzik, hogy milyen terheléssel, örömmel és fájdalommal jár az, amikor valakinek odakerül a neve mellé az „igazgató” szócska. Sokszor már a következő napon ráébred a régi mondás igazságára: nem dolgozni nehéz, hanem „dolgoztatni”, irányítani és másokat inspirálni, illetve olyan kisugárással betölteni vezető posztokat, hogy a környezetünkben dolgozók valóban hatékonyan alkossanak és tevékenykedjenek.

Egyértelmű elsőbbsége van egy vezető hitelességének, lelkiiségének, de napjainkban ezenfelül még szükség van alapos szervező- és irányítóképességre is, hogy az előbbieket valóban érvényesíteni tudjanak. A *marketing* szó idegesíthet minket – különösen egyházon belül –, de naponta felfedezzük a hiányának vagy az egyházi, gyülekezeti kom-

munikáció ügytelenségének a káros következményeit. Emlékszem, amikor gyülekezeti lelkészként komoly hitű presbiterektől a következő tömör megállapítást hallottam: „Nem elég az árut megtermelni, hanem el is kell adni...” Mérgesített ez a mondat sokszor, de nem tudnám felsorolni azokat a területeket, amelyekkel kapcsolatban mégis rá kellett ébrednem a megállapítás fontosságára.

Hasonlót állít a „spirituális gyülekezetmenedzselés” talán legelső markáns képviselője, Hans-Jürgen Abromeit püspök: „Az egyház minden tevékenységét lelkileg és teológiailag kell megalapozni. Annak azonban mindig van gazdasági aspektusa is. Ezt figyelmen kívül hagyni inkább elvakultság, semmint teológiai tisztesség.” Ebből a megállapításból következik az is, hogy álszent dolog kritizálni a gazdasági rendszert a maga egészében, ha ugyanakkor gyülekezeti és egyházi szinten profitalni szeretnénk belőle.

Már pusztán ennek a néhány összefüggésnek az alapján is csak üdvözölni tudjuk azt az előadás-gyűjteményt, amelyet Fazakas Sándor református rendszeres teológus szerkesztett és a Kálvin Kiadó jelentetett meg *Vezetés és menedzsment az egyházban és a diakóniában* címmel. (Abromeit püspök főtebb idézett gondolata is e kötetből, a 27. oldalról való.) Né-

hány éve már folyamatosan rendeznek szakkonferenciákat ezzel a témával kapcsolatban, és egyházi intézményvezető szakirányú továbbképzés is folyik a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen, ahol a most megjelent kötet szerzői kutatásaikkal és oktatói tevékenységükkel aktívan közreműködtek.

Kiváló gyakorlati érzékkel választotta ki a kötet szerkesztője azokat a nagyon aktuális írásokat, amelyek igényt tartanak lelkészek, teológiai hallgatók és a gyülekezetben aktív civil szolgálók, presbiterek érdeklődésére. Alfred Jäger írásai pedig a diakóniai szolgálatban állók számára jelentenek „kötelező” olvasmányt. A kötetben megjelent mindegyik tanulmányra igaz, hogy rendkívüli módon gyakorlatorientált és a mai kihívásokra figyelő munka. Hézsér Gábor, Fazakas Sándor, Fruttus Levente, Környei Imre és Michael Herbst tanulmányai az egyházi élet minden vezetési szintjén tevékenykedő lelkészt és nem lelkészt komoly, önkritikus vizsgálathoz és átgondoláshoz segíthetnek. Még arra is kapunk útmutatást, hogy milyen veszélyekkel jár a túlzott hivatalosság vagy a vállalkozás-szerűség.

Mielőtt bármilyen formában is megnyugtatónánk magunkat azzal, hogy a tapasztalatunk és a hagyományos eszköztárunk elegendő, adjunk esélyt ennek az egészséges professzionalitást ébresztő könyvnek lelkészként, intézményvezetőként, egyházkormányzóként vagy olyan gyülekezeti tagként, aki kíváncsi arra, hogy milyen „időszerűsége és korszerűsége” van szükségére az egyháznak akkor, amikor új és új feladatok tornyosulnak előtte. Ezek a tanulmányok preventív olvasmányként megóvhatnak sok-sok túlkapástól, melléfogástól, szerezetlenségtől vagy éppen naiv tudatlanságból bekövetkezett bukástól. Lehet, hogy merőben új típusú körültekintést jelent ez a könyv, de valódi vezetési-elméleti segítséget nyújthat.

■ SZABÓ LAJOS

Vezetés és menedzsment az egyházban és a diakóniában. Szerkesztette: Fazakas Sándor. Kálvin Kiadó, Budapest, 2008, 140 oldal. Ára 750 forint.

Bevezetés Jonathan Edwards gondolkodásába

Kevesebb mint egy éve adtuk hírül lapunk hasábjain, hogy 2007 májusában a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara nemzetközi konferenciának adott otthont (Jonathan Edwards Európában – Megkésztet tudósítás egy igen jelentős egyháztörténeti konferenciáról; *EvÉlet* 2007/31. szám). A tanácskozás célja az volt, hogy „Amerika teológusa” – sokak szerint a valaha is élt legnagyobb amerikai teológus –, Jonathan Edwards (1703–1758) bemutatkozhasson az „öreg” Európának.

Egy évvel a rendezvény után az elhangzott előadások immár magyarul is olvashatók. A kötet célja, hogy e 18. századi polihistor (teológus, filozófus, esztéta, bibliatudós, történettudós, ígértetés, ébredési mozgalom vezetője, indiánok miszionáriusa) jelentőségére rámutasson, személyiségét egyszerű és érthető módon hozza közel a magyar érdeklődőkhöz. A kálvinista Jonathan Edwards az amerikai „nagy ébredés”-nek volt az egyik vezéralakja, s az ébredés lecsengése után annak tanúságairól írt munkái a 21. század elején a vallásilag tarka, posztmodern világban élő ke-

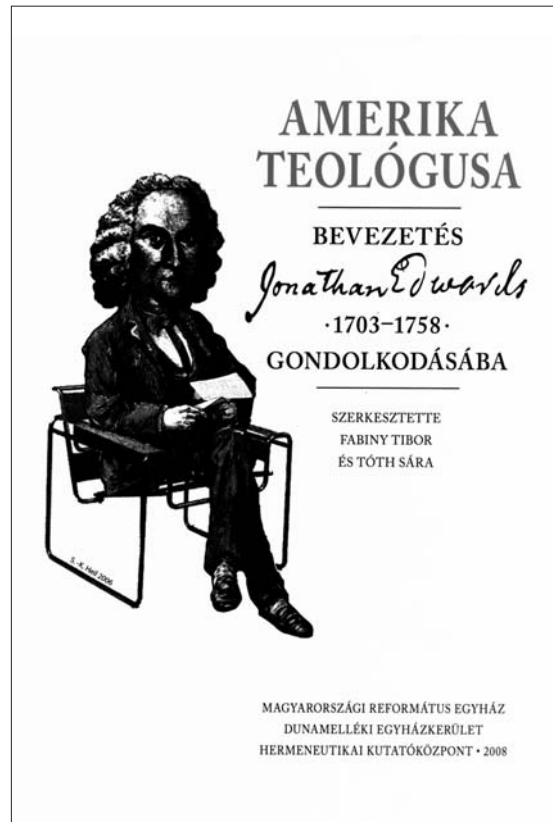
resztényeknek is komoly segítséget adhatnak.

A magyar változat nemcsak az előadások magyar nyelvű fordítását adja kézbe, hanem az előadásokhoz készült

referátumok szövegét is. A címlapon Jonathan Edwards a magyar származású iparművész, Breuer Marcell székéből tekint az olvasóra.

A magyarul eddig megjelent három Edwards-mű: *Ébredés az egyházban* (Koinonia, Kolozsvár), *Értekezés a vallási indulatokról* (Gondolat, Budapest), *Az igaz erény természete* (Helikon, Budapest) mellé nélkülözhetetlen kézikönyv ez a kötet, amely segítséget adhat abban, hogy hazai teológusok, irodalomtörténészek, filozófusok, esztéták, egyháztörténészek, vallástörténészek, bibliatudósok, amerikanisták számára megnyissa kapuját a magyarországi Edwards-kutatás.

■ E. É.

Amerika teológusa – Bevezetés Jonathan Edwards (1703–1758) gondolkodásába. Szerkesztette Fabiny Tibor és Tóth Sára. Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerület – Hermeneutikai Kutatóközpont. Ára 1200 forint. Megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.), valamint a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is.

Áldás

Áldjon meg az Isten:
Eleven étellel gazdagítson,
reményeidet borítsa virágba,
gyümölcsöket érlelje jóízűre.

Óvjon az Isten:
Félelmeidben öleljen át,
nyomorúságodban álljon elbéd,
és borítsa rád szeretetének palástját.

Ragvogytassa rád arcát az Úr:
Ahogy a gyöngéd pillantás melenget,
úgy olvassa meg tekintete
a benned lévő dermedtséget.

Legyen hozzád kegyelmes:
Ha nyomaszt bűnöd terhe,
hadd lélegezz föl végre,
és légy ismét szabad.

Derítse rád arcát az Úr:
Tekintsen fájdalmadra,
s legyen vigasztalód.

Adjon békét neked:
Testednek egészséget,
lelkednek üdösséget,
hogy föltámadásának öröme és ereje
töltse be egész valódat!
Ámen.

Fordította: EISENBARTH KRISZTA

Ismerjük azt a közlekedési táblát, amelyre az van ráírva: „Stop”, vagyis „Állj”. Ijn 3,14-et olvasva úgy éreztem, stop táblát látok. Itt meg kell állnom: „A ki nem szereti az ő atyjafiát, a halálban marad.” (Károli fordítás) Megdöbbenő. Nem azt mondja, hogy a gyűlölködés bűn, hanem hogy a gyűlölködés egyenlő a halállal.

Sokan szeretik letompítani, „finomítani” a bibliai fogalmakat, képeket. De ezzel elveszítjük az ige erejét! Ne hamisítsuk meg az eredeti értelmet! Ha a Biblia a halálról beszél, akkor ne szépítsük. – Mi a halál? A halál a bűn, például itt a gyűlölködés.

■ GÁNC S ALADÁR

HETI ÚTRAVALÓ

Szent, szent, szent a Seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet! (Ézs 6,3)

Szentháromság hetében az Útmutató reggeli s heti igéi a teremtő, megváltó, megszentelő Isten imádsására hívnak fel. „Magasztal, Uram, minden teremtményed, híveid áldanak téged!” (Zsolt 145,10; LK) „Szentség, dicsőség, légyen tisztesség a Szentháromságnak, / Ki uralkodik egy Istenségben most és mindörökké.” (GyLK 817,4) A Szentháromságról Athanasius hitvallása így tanít: „Az egyetemes-keresztény hit pedig ez: az egy Istent a háromságban, a háromságot pedig az egységben tiszteljük. Más személy ugyanis az Atya, más a Fiú, más a Szentlélek: de egy az Atya, a Fiú és a Szentlélek istensége, egyenlő a dicsőségük, egyformán örök a fenségük.” Isten kijelentett titkáról Jézus Urunk így tanít: „Bizony, bizony, mondom néked: Ha valaki nem születik újonnan (felülről, Isten Lelkétől), nem láthatja meg az Isten országát.” (Jn 3,3) Nikodémus ki nem mondott kérdésére – „Mit tegyek, hogy az örök életet elnyerjem?” – ez az örök érvényű válasz: „Higgy a keresztre, majd a mennybe felemeltetett Emberfiában!” Luther szerint: „A teljes Szentháromság mindegyik személye azon van, hogy a szegény, nyomorult embert bűnből, halálból, ördög hatalmából megigazulásra, örök életre – az Úr Isten országába segítse.” Magasztaljuk ezért Isten minden emberi értelmet felülhaladó bölcsességét: „Bizony, tőle, általa és érte van minden: övé a dicsőség mindörökké.” (Róm 11,36) Mi ne váljunk a bálványok imádóivá; ezek mesteremberek csinálmányai vagy saját alkotásaink, amelyek Isten és közénk állnak! „De az Úr az igaz Isten, élő Isten, örök-kévaló Király!” (Jer 10,10) A Teremtőt áldjuk a teremtmény helyett! Az örök Vagyok önkijelentése nekünk, az ő tanúinak szól: „Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító.” „Ezután is csak én leszek!” (Ézs 43,11,13) A bálványokkal teli Athénben Pál is erről tesz bizonyosságot: az ismeretlen Isten nem bálvány; ő a világ s az emberiség teremtménye, aki még ma is „azt hirdeti az embereknek, hogy mindenki mindenütt térjen meg”. A mindenség ítéletét Fiának adta, „akiről bizonyosságot adott mindenki előtt azáltal, hogy feltámasztotta a halálból”. (ApCsel 17,30,31) A keresztény gyülekezet – mint Krisztus egy teste – az egy Lélek által él, mert „egy az Úr, egy a hit, egy a keresztység, egy az Istene és Atyja mindenkinek” (Ef 4,5-6)! Jézus a halála előtt Dávid zsolnárt imádkozta a keresztben: „Kedre bízom lelke- met, te váltasz meg engem, Uram, igaz Isten!” (Zsolt 31,6) S a százados dicsőítette azt az Istent, akihez ez az igaz ember hangosan így kiáltott: „Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet!” (Lk 23,46) Jézus pártfogóul ígéri az igazság Lelkét, akit az Atya küld minden- kori tanítványainak. A Szentháromság benső titkát és egységét tárja fel Urunk: „Hígyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem van...” (Jn 14,11) Az Atya-Fiú Lelke pedig az ige és hit által bennünk lakozik. Ezért megvallom: „Atya, Fiú és Szentlélek! / Hiszem, veled célhoz érek, / Örökök-örökké élek!” (ÉÉ 251,9)

■ GARAI ANDRÁS

Kitett gyapjúfürtök

Örök kérdés: lehet-e alkudni Istennel? Szabad-e a benne bízó embernek megkérdőjeleznie annak a szavát, akiről a zsolnáros így ír: „Alaktalan testemet már látták szemid; könyvedben minden meg volt írva, a napok is, amelyeket nekem szántál, pedig még egy sem volt belőlük.” (139,16) Felül lehet-e bíráltni a szavát? Lehet-e bizonyítékot kérni annak az Úrnak a szaváról, akiről a 25. zsolnárt azt mondja: „Azt az embert, aki féli az Urat, oktatja ő, hogy melyik utat válassza.” (12. vers)

Mert nekünk, embereknek nem mindig tetszik a kijelölt út, és néha bizony szívesen megtennénk mindent, hogy elhárítsuk a számunkra rendelteteket. Ezt tette Mózes is a Hóreb-hegyen. Az Úr hiába bizonygatta, hogy mindenben mellette lesz – a kiválasztott vezér jobban félt a földi uralkodótól, mint amennyire az égi uralkodóhoz bízott. És Isten hagyta, hogy Mózes vitakozzon vele, engedte, hogy újabb és újabb kifogásokat hozzon fel a feladatra való alkalmatlanságát bizonygatva. De végül is az út egyértelmű maradt Mózes számára.

Mi vajon hányszor vitakozunk, érvelünk és okoskodunk, csak hogy ne kelljen a számunkra kényelmetlen útra lép-nünk? És eközben Isten hányszor mutatja számunkra jelét annak, amit Mózesnek is mondott: „Bizony, én veled leszek.” (2Móz 3,12a)

Ábrahám alkudozása Sodoma sorsáért valósággal a szemtelenség határát súrolja.

És Isten „belemegy” ebbe a beszélgetésbe is. Az Úr szándéka egyértelmű: a bűnös városnak pusztulnia kell, ám Ábrahám elképzelése nem ez. Kétségbeesett célja megváltoztatni Isten akaratát és megmen-teni a bűnös várost, még akkor is, ha ő maga is tudja: Sodoma valóban megérett a pusztulásra. Tisztában van vele, nem-hogy ötvenet, de még tíz igaz embert sem talál a lakosok között, mégis hatszor szólítja meg az Urat, és hatszor viszi egyre alább a tétet, de hiába, a város nem kerülheti el a sorsát, a kénköves eső elered.

Őszintén valljuk be: talán nincs is olyan nap az életünkben, amikor ne akarnánk mi is felülírni Isten valamely szándékát, pedig – sokszor akár beval-lottan is – magunk sem tennénk más-képp. Mégis nekiállunk alkudozni Istennel azért, hogy úgy legyen, ahogy mi szeretnénk, ne pedig úgy, ahogy ő.

És bizony sokszor viselkedünk úgy, mint Gedeon. Kicsi a hitünk ahhoz, hogy őszintén kimondjuk: ha valóban ez Isten számunkra kijelölt útja, akkor ő azt már nagyon régen elkészítette szá-munkra, máskülönben nem kellene vele foglalkoznunk. Nekünk mégis kézzel-fogható bizonyíték kell.

Gedeon is kitette a gyapjúfürtöt a szé-rűre, és várta az Úr jelét – csak a gyapjú legyen harmatos, körülötte maradjon minden szárazon. Micsoda pimasz ké-rés, szinte már zsarolás, de Isten „bele-ment a játékba”.

Nem tudom, hogyan töltötte Gedeon azt az éjszakát, de csodálkoznék, ha nyugodt álma lett volna. És megkapta reggelre a jelet. Ez mégsem volt elég a számára, a gyapjúfürtre újabb próba várt, épp az ellenkezője, de attól még ugyanolyan merész a kívánság – marad-jon a gyapjú száraz a hajnali harmatos szérűn. „És Isten úgy tett azon az éjszakán: csak a gyapjúfürt maradt száraz, az egész föld pedig harmatos lett.” (Bír 6,40)

Örök kérdés: lehet-e alkudni Istennel? Szabad-e gyapjúfürtöket kiten-nünk mindennapjainkban ahelyett, hogy hittel kimondanánk: „...legyen meg a te akaratod...”, ahogyan amúgy imádságunkban naponta elmondjuk? Meggyőződésem szerint lehet és sza-bad. De ne felejtjük: nagyon veszélyes. Mert ha a magunk szabta feltételhez kötjük a bizonyosság megszerzését, akkor a feltételt magunknak is el kell fogadnunk! Gedeon nem tudta ezt megtenni, ezért egy helyett két álmat-lan éjszakát szerzett magának. Pedig valójában ha gyapjúfürtök nélkül, „a remélt dolgokban való bizalommal, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződéssel”, vagyis hittel fogad-ta volna el a neki szánt út helyességét, akkor leegyszerűsödött volna az élete, mint ahogy a mi életünk is sokszor egyszerűbb lenne, ha mindig e szerint tudnánk élni.

■ BODA ZSUZSA

Sózzunk!

Egyház a társadalomban

Fontos feladatunk az egyház vagyona-nak rendben és működőképes álla-potban tartása. Ez a gyülekezetekben kezdődik: templomok, lelkeszlakások, egyéb ingatlanok megóvásával, de ki-sebb tárgyi és írott emlékeinkről sem feledkezhetünk el. A jelen mindig a múlt-on áll.

A „gettósodás” veszélye nemcsak az Ószövetség szent népét, Izráelt kísértette meg és fenyegette, hanem az Újszövetség szent népét, az egyházat is. Sem Izráel népének, sem pedig az egyház népének nem lehet életformája a „gettó”! Ne tör-jük meg lendületünket! Mindannak, amit Isten, a mindenség Ura és Jézus Krisztus, az egyház Ura éppen rajtunk keresztül, általunk akar elvégezni a vi-lágban, ne legyünk a fékezői!

Az első pünkösdtől után vagyunk. A Szentlélek Úr Isten nemcsak létrehívta

az anyaszentegyház drága közösségét, hanem megtartja, lendületben tartja és megőrzi, hogy mindenben megfelelhessen rendeltetésének, küldetésének. Ez a lendület legyőz minden gátló tényezőt. Jézus legyőzi a vihart az „élet tengerén” is! (Mt 8,23-27)

Nem kevés tehát a reménységünk! A ke-resztények számára a futurologia tulaj-donképpen eszkatológia, az pedig krisz-tológia. Az egyház hite szerint személyes életünk végének és megújulásának reménysége összefonódik az egyház és a világ célhoz érésének, megújulásának reménységével. Krisztus végső vissza-jövele hozza el az ítéletet és a teljes-ségre jutást, az egyház és a világ életé-nek végét, azaz célba jutását, az új kez-detet Isten országában, az „új ég, új föld” világában.

Ez az eljövendő világ bűn, szenvedés és halál nélküli lesz, mert teljesen betölti a Szentháromság Isten dicsősége. (Róm 11,36) Hittel hagyatkozunk Krisztus ígé-retére! (Mt 28,18b-20) A „só” szolgálata (Mt 5,13) állandó feladatunk.

■ DR. BARCZA BÉLA

A gyülekezetekben egymás mellett élők jól ismerik egymást. Szinte nyitott könyvnek gondoljuk a másik életét. Talán bízni is tudunk a másikban. A hi-telesség azonban nem a látható érté-kek alapján jön létre, hanem a belső, mély mozgásokban. Itt is mérvadó a Hegyi beszéd tanítása: „...ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejte van...” (Mt 6,18) Nem a plakát, a hirdetés vagy az e világi elismerés látványos keretei a fontosak, hanem a belső, valójában „titkos világ”, a jutalmak hajszolásának elkerülése.

Nem kevés a feladatunk! A társadalom pezsgő, zajos, sokszínű életében kell a ma is időszerű zsinusi gondolkodást, a keresztény életformát érvényre juttatni, vállalni, hasznossá és vonzóvá tenni. Többszörös kölcsönhatásról van szó. Arra is szükség van, hogy a misszió je-lentse a közjó szolgálatát a társadalom-ban. Az egyház időt és lehetőségeket kap Urától korábbi mulasztásainak, té-vedéseinek korrigálására. Éljen velük bátran és felelősséggel, de soha ne éljen velük vissza!

A Szélrózsa pályázati felelőse

SZÓSZÓRÓ

Iffúságitrovat-gazda: Balog Eszter

► **Barthel-Rúzs Zsolt (30) két kisfiú édesapja. Az idei Szélrózsa előkésztése során a „tízék” csapatának tagjaként a találkozó anyagi forrásainak bővítésén dolgozik: pályázatokat ír és ad be. Az elért sikereknek pedig együtt örül a szervezőkkel, az önkéntes segítőkkel és a találkozón hamarosan részt vevő sok-sok fiatalal.**

– Honnan számítod az evangélikus egyházhoz való kötődésedet?

– Bár katolikusnak kereszteltek, nevelőszüleim által evangélikus lettem. Nekik köszönhetően tízéves koromtól fogva a szegedi evangélikus gyülekezetben nőhettem fel.

– A szegedi piarista gimnáziumi évek után az Evangélikus Hittudományi Egyetemen tanultál tovább. Más is megfordult a fejedben, vagy ez volt az egyetlen terv a felsőfokú tanulmányokat illetően?

– Igazából magyar–latin szakra akar-tam menni, de aztán a konkrét választási helyzetben mégis a teológia mellett döntöttem.

– Hova kerültél utána?

– Püspöki titkár voltam egy évig Buda-pestben, majd 2005 augusztusától az egyetemi gyülekezet lelkésze lettem. 2006 augusztusa óta a Luther Márton Szakkollégium lelkésze vagyok.

– Mikor csapott meg legelőször a „Szélrózsa szele”?

– 2000-ben Debrecenben. Ekkor vettem először részt rajta. Az után minden Szélrózsa-n jelen voltam, 2002-ben már a játéksátor szervezésében is közremű-ködtem.

– Az idei Szélrózsán már a „tízék” tagja vagy mint a pályázatok írásának felelőse. Hogyan kerültél bele a legfőbb szervezői gárdába?

– Marton Tamás kért fel erre a feladatra, és én örömmel el is vállaltam. Sokat fog-lalkoztam már forrásteremtéssel, pályá-zatrírással, ezért gondolhatom rá.

– Van már nyertes pályázatot?

– Igen, a szervezők és önkéntesek Kő-szegen megrendezett képzését már egy elnyert összegből tartottuk meg.

– Milyen pályázatok vannak még, amelyek-ből támogatások várhatók?

– A határon túli „szélrózsás” résztve-vők számára már pályáztam – útiköltsé-gük és itt-tartózkodásuk fedezésére –, továbbá még két pályázat várható: az úgynevezett fesztiválpályázat, melyet az ifjúsági ügyekért felelős tárca fog kiírni, és egy másik, amelyből a kiértékelő, szervezői utótalálkozót szeretnénk majd megrendezni.

– Mit jelent számodra ez a munka?

– Öröm, hogy valamivel én is hozzá tudok járulni ahhoz, hogy egyházunk megmutassa magát a fiataloknak. Az is cél számomra, hogy a fiatalok valóban hasznosan és értelmesen tudják eltölteni ezt a majdnem egy hetet.

– További sikereket kívánok, valósuljanak meg a terveid!

■ BALOG ESZTER

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

Bemutatkozik a Sepsiszentgyörgyi Evangélikus-Lutheránus Egyházközség

Egyházközségünk megalakulása a második világháború kezdetéhez kapcsolódik. 1940-ben az egyházkerület a Háromszék és Csík vármegye területén élő evangélikusokból Sepsiszentgyörgy központtal önálló missziói kört létesített. Ebben az időben Háromszék területén 765 evangélikus élt. *Túróczy Zoltán* tiszakerületi püspök elismerte a missziói kört és anyagi támogatásban részesítette. A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség testvéregyházává fogadta a missziói kört, úrvacsorai kegyzsereket ajándékozott, és havi ezerkét száz pengő segélyt ajánlott fel számára.

A történelmi események következtében 1947-ben a székelyföldi missziói egyházközség elszakadt addigi főhatóságától. Megszűnt az anyaország által nyújtott támogatás, a lélekszám pedig a felére csökkent. Az 1946-ban Hosszúfaluban tartott egyházkerületi közgyűlés a székelyföldi missziói egyházközséget a brassói egyházmegegyezéshez csatolta.

Azóta több lelkész is szolgált – hosszabb-rövidebb ideig – az egyházközségben: *Báyer Aurél*, *Kovács László*, *Jakab Mihály*. 1956-ban *Fejér Katalin* került a gyülekezetbe; ő negyven éven keresztül szolgált hűségesen. Mivel az első imaházat és a körülötte levő épületeket a „városfejlesztés” indokával lebontották, az ő nevéhez fűződik – többek között – a második imaház kialakítása is, ahol a jelenlegi templom megépítéséig és felszenteléséig tevékenykedett a gyülekezet.

Templomunk ebben az esztendőben ünnepi felszentelésének tizedik évfordulóját. Isten különleges, nagy kegyelméről, irántunk való nagy szeretetéről beszél a templom. Harangjai vasárnapról vasárnapra hívogatják híveinket istentiszteletre. Városunkban és a hozzá tartozó szórányban ezer evangélikus él. Mindannyiunk számára templomunk jelenti az egymással és az Istennel való találkozást.

A gyülekezet lelkésze 1996 óta *Zelenák József*, felügyelője pedig *Hankó Dénes*. Húsz presbiter dolgozik azért, hogy a gyülekezet mindenkinek otthona lehessen. Kántorunk *Kerekes János*, a gyülekezet kórusának pedig *Pál Gece Mihály* zenetárnár a vezetője. *Nagy Adél* segédlelkész-ként szolgál. Abban a hitben végezzük mindannyian a ránk bízott munkát a gyülekezetben, hogy ezáltal mi is hozzájáruljunk Isten országának az építéséhez.

Evangélikus istentisztelet a Duna Televízióban

A Duna Televízió május 18-án, vasárnap 9.55-től evangélikus istentiszteletet közvetít felvételről az erdélyi Sepsiszentgyörgyről. Igét hirdeti *Zelenák József* püspök helyettes, a gyülekezet lelkésze. Ismétlés ugyanazon a napon 12 órai kezdettel a Duna II. Autonómia műsorán.

1942-ben az egyházközség megvásárolt egy ingatlant, és átalakította az egyház céljainak és szükségleteinek megfelelően. Akkor 1305 egyháztagot tartottak nyilván. A megnövekedett lélekszám nem természetes szaporulat, hanem az 1940-ben meghúzott országhatár következménye volt.

HIRDETÉS

Álláshirdetés

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Egyházi Irodája felvétellel keres könyvelői végzettséggel és gyakorlattal rendelkező munkatársat.

Jelentkezési feltételek: szakmai önéletrajz, lelkészi ajánlás, a végzettséget igazoló bizonyítványok másolata.

Jelentkezési határidő: 2008. május 31.

A jelentkezést a Magyarországi Evangélikus Egyház – 1085 Budapest, Üllői út 24. címre kérjük küldeni.

Érdeklődni *Csorba Gábor* gazdasági osztályvezetőnél lehet a 20/824-4444-es telefonszámon vagy a gabor.csorba@lutheran.hu e-mail címen.

ISTENTISZTELETI REND / 2008. május 18.

Szenháromság ünnepe. Liturgikus szín: fehér.

Lekció: Jn 3,1–15; Ézs 6,1–13. Alapige: Róm 11,33–36. Énekek: 41., 250.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) D. Szebik Imre; du. 6. Bittner Abigél; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv., összegyülekezés napja) Donáth László; du. 4. (veccsérnye) Koczor Tamás; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (családi) Sulok Anna; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., liturgikus) Smidélus Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (úrv., ifjúsági) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Pelikán András; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Pelikán András; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv., konfirmáció) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) D. Szebik Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., konfirmáció) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Tóth-Szöllős Mihály; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújrhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Vladika Zsófia; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. Marschalkó Gyula; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Marschalkó Gyula; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. (úrv.) Lackner Pál; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. 11. dr. Szigmondy Árpád.

■ Összeállította: VITÁLIS JUDIT

Hálóba gabalyodva

Isten megteremtette az embert, az ember pedig kitalálta az internetet, hogy megalakíthassa saját magát. Azután függővé vált a létrehozott virtuális világtól. Így néhány erdélyi fiatal megszervezte Zilahon május 2. és 4. között a *függőleges ifjúsági konferenciát* a „Függök a hálón” témában, hogy közösen rájöjjenek, miként lehet jól élni az internet adta lehetőségekkel, és figyelmeztessenek a veszélyeire.

Felkészült, az informatika, a pszichológia területén jártas előadókat hallgathattunk arról, mi is pontosan a világháló, hogyan működik a virtuális világ, és az általunk létrehozott fiktív ének milyen (de)formáló hatással vannak a személyiségünkre, hogyan nehezít meg

normális kapcsolatok kialakítását másokkal. Kiscsoportos beszélgetéseken vitathattuk meg az elhangzottakat, majd jó zene és fakultatív programok (színhátszó-, kézműves-foglalkozások, imacsoport, free hug séta, filmnézés) segítettek a kikapcsolódásban.

Eredetileg ismerősök hívására kerültem a konferenciára, azután feladatot is osztottak rám. Sokat tanultam határon túli testvéreimtől: a négyszázötven résztvevő mozgását, elszállásolását, étkeztetését és minden szervezési feladatot zökkenőmentesen, lelkesedéssel és kreatívan oldottak meg. Azonban ami a legfontosabb: átéltem, újra megtapasztaltam azt, hogy Istennek is van egy, az egész világra kiterjedő, nem virtuális hálózata, amely összefogja mindazokat, akik csak tőle függnek. És hálás vagyok, hogy belegabalyodhattam ebbe a hálóba. Függőleges-függővé váltam. Jövőre Nagyváradon találkozunk!

■ ADÁMI MÁRIA

SOLTVADKERTI HÍRKETTŐS

Áldás a motorosoknak

Soltsvadkerten és környékén többfajta ember létezik; egyházi lap lévén utalunk rögtön a vallási megoszlás szerinti különbségekre. Aztán léteznek még az eredeti nemzetiség szerinti eltérések; ezekre még jócskán utalnak a családnevek. De ne feledjük a szakmacsoportok közötti különbséget sem – ez utóbbi már évekkel ezelőtt megjelent a borszentelési és a terményáldási szertartásoknál, nemkülön-

Baráti Kör. A Találkozás Házának előterében pogácsával és ásványvízzel várták a helyi és vidéki vendégeket, majd együtt, orgonaszóra bevonultak, és megkezdődött az áhítat a nagyteremben.

A díszes borszerkót, farmerruhát és egyéb védőruházatot viselők között hagyományosan Luther-kabátban jelent meg a fiatal lelkész, hogy a *Galatákhoz írott levél* alapján adja meg az útravalót a

rült, hogy a szervezők „nyitott kapukat” döngöttek Homoki Pálnál, aki azonnal igent mondott a kérésre.

Az ígéhirdetésben kitért a motorosok és a keresztény emberek szabadságára: lehet száguldozni, lehet lassan menni, de mindig érezni kell a felelősséget. Az irgalmas samaritánus megállt az úton, és segítette összevert és cserbenhagyott embertársának. A motorosoknak össze kell

ben pedig a különböző vállalatoknál tartott áhítatok alkalmával. Most egy új csoport kért és kapott áldást: a motorosok.

Tavaly nyáron már úgy indult el egy kisebb csapat Erdélybe, hogy előtte áldást kértek útjukra a fiatal evangélikus lelkésztől, *Homoki Páltól*. Idén pünkösöd előtt már mintegy nyolcvan marcona és enyhébb kinézetű férfit, nőt és ifjút toborzott össze az évadkezdő áldáshoz a helyi Motoros

„szelíd motorosoknak”. Mert kiből is állt ez a gyülekezet? Aki ma Magyarországon nagymotort tart fenn, az középszintű vagy annál nagyobb vállalkozást visz, esetleg mérnök vagy orvos.

A szellemi-lelki igény felébredésével *Fodor Sándorhoz*, a baráti kör egyik vezetőjéhez fordultak, akinek van egyházi kötődése: tudna-e olyan papot szerezni, aki megérti az ő világukat? Hamar kide-

tartaniuk, ha hosszú távon együtt akarnak maradni a többnapos kiránduláson. Ez nem mindig műszaki és közlekedési kérdés, sokkal inkább emberi ügy.

Az áhítat után együtt mentek ki az épület előtti parkolóba, ahol mindenki a saját járművénél állva kapta meg az elbocsátó ároni áldást.

Jó utat, szelíd motorosok!

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

Magyaros hangulat az ovibálon

Tragaccsal kellett kitolni a részeg

► A Soltsvadkerti Evangélikus Óvoda mindig a konfirmáció után rendezi meg a szülők bálját. Végül is akkorra lenyugszanak a kedélyek, nem izgul senki – csak egy kicsit talán a szervezők. Idén elmondhatjuk, hogy még az eddigieknél is fergetegesebbre sikerült a bál.

Az alaphangulatot rögtön a bejáratnál két csinos hölgy teremtette meg. Ők „Vadkert arcai”, akik a legtöbb rendezvényen ott vannak magyaros ruhájukban. Ez a viselet idén éppen az est alap gondolatát támasztotta alá, mert ez bizony igazi „magyar bál” volt. A sarokban gondosan felépített paraszti szobabelső a száz évvel ezelőtti világot hozta elénk: ágy, sarokpad asztallal, kerti szerzők, termények, ruhák, képek és konyhai eszközök adtak témát a beszélgetéshez. És mivel (a hagyományok szerint) rengeteg gyerek is eljött a szülőkkel, volt kivel és miről beszélgetni, mert a kérdések bizony záporoztak az egyes tárgyak láttán.

A szülők felkészültsége bár nem volt teljes, de már a bál előtti napokban elkezdődött a lázas készülődés. Ennek fő része a régi vadkerti táncok megtanulása volt, amelyeket nagyanyáink még

tudtak, mi pedig... már ugyancsak tudunk. A gyerekek vidám, népi táncos műsorát nagy taps kísérte, és amikor a svédasztalos vacsorát és ösztáncot követően a szülők és nevelők is felvették a rittyentőt – ez esetben a szó a helyi népviseletet jelöli –, még magasabbra hágott a jókedv.

Várta mindenki a beharangozott „meglepetést”. Igen ám, de egy részeg vendég (*Kléh Zsolt*, egy „beavatott szülő”) „botrányos viselkedése” miatt nem lehetett elkezdni a műsort. Csak egy

„kardos menyecske” (az egyik vendégfogadó hölgy) lélekjelenléte mentette meg az estét, aki egy tragacson gyorsan kitolta a handabandázó alakot. Így hát elkezdődhetett a hagyományos tánc. A tradicionális vadkerti táncok, azaz a kreispolka, a kacsingatós és a magyar kettes aztán mindenkinek (újra) meg-

hozta a táncos kedvét, egészen hajnalig. A jókedvvel, a tombolával, a belépők árával – és saját magunkkal – az egyházi óvodát támogattuk.

■ K. L.

Túlnépesedés vagy túlfogyasztás?

Nagycsaládosként nem először találkozom a kérdéssel: vajon mennyire vagyunk felelősek földünk túlnépesedéséért? Állítólag túl sokan vagyunk ezen a globuszon. Ökológiai lábnyomunk már messze lelóg róla, nem sok idő kell hozzá, hogy ne tudja kielégíteni a homo consumens igényeit. De biztos, hogy ezért mi, több gyermeket nevelő családok vagyunk a felelősek? Nekünk kell, hogy lelkiismeret-furdalásunk legyen? Erről leveleztünk nemrégiben a KukaBúvár Egyesület levelezőlistáján is.

Érdekes volt látni, tapasztalni, hogy tagságunk körében igen sok a nagycsaládos. Nem készült persze pontos statisztika, de biztos, hogy az országos átlag felett vagyunk. Vajon mi ennek az oka? Aki odafigyel a környezetére, az könnyebben vállal több gyermeket? Azt hiszem, nem errefelé halad a világ. Jóval többen vannak, akik – látva a tendenciákat – inkább azt gondolják: erre a világra szüljek? Lesz még élhető környezet, mire felnő a gyermekem? Talán inkább az az ok, hogy aki gyermeket vállalt, jobban odafigyel a környezetére. Mert nem áll meg ott, hogy aggódjon a környezetről és gyermekei jövőéért, hanem tenni is akar valamit.

De talán nem is az a baj, hogy sokan vagyunk, hanem az, hogy túl sokat fogyasztunk. Feleslegesen sokat. Vannak dolgok, amelyeken egy több gyermeket nevelő család – főleg ha vidéken, iskolától, munkahelytől távol él egy gyér tömegközlekedésű országban – nem tud spórolni. Én sem tudom nap közben kikapcsolni a fűtést, ha otthon vagyok a

kisgyerekekkel egész nap. Hatfős családomra szinte mindennap mosnom kell. Ha már eljárak dolgozni, tömegközlekedés híján kénytelen vagyok az autót használni. Nem is akármilyet, hanem nagy, családi autót. Ezt kellett megvennünk, másban hogyan férnénk el? Mivel nem egy helyen dolgozunk a férjemmel, ő egy másik autót használ.

Egy hatfős család nyilvánvalóan többet eszik, több vizet fogyaszt, és több szemetet termel, mint egy háromfős. Abszolút értékben többet fogyasztunk, mint egy egygyermekes család. (Meggjegyzem, több fogyasztási adót is fizetünk.) De biztos, hogy nem fogyasztunk kétszer annyit, mint egy háromtagú család, és nem fogyasztunk hatszor annyit, mint egy egyedülálló. Főleg akkor nem, ha tudatosan törekszünk arra, hogy ne fogyasszunk feleslegesen semmit, és szemetet se termeljünk feleslegesen.

Érdekes eredményre juthat, aki elkezd figyelni saját és családja fogyasztói szokásait. Mi az, amit csak a kényelmi szempontok, társadalmi elvárások miatt vásárol meg; mi az, amit csak megszokásból fogyaszt, holott helyettesíthető lenne környezetkímélőbb cikkekkel, esetleg teljesen el is hagyhatná anélkül, hogy rosszabbul érezné magát a bőrén, vagy a megszokott életszínvonalából engednie kellene? És vajon nagy baj lenne, ha egy kicsit eltérne a már megszokott, kényelmes életétől?

Biztos, hogy attól boldog egy csecsemő, ha szuper nedvszívó képességű pelenkába csomagolva huppanhat a földre? Vagy esetleg attól, hogy aki pelen-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cseres Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

kázza, közben rámosolyog, beszélget vele, énekel neki? Biztos, hogy attól tudjuk biztonságban gyermekünket, ha már hat-nyolc éves korában mobiltelefont nyomunk a kezébe? Biztos, hogy az az olcsó, ami akciós a szupermarketben? Biztos, hogy akkor szép egy nő, ha manókenalkata van, ha hibátlan a bőre, a szempillája háromszor hosszabb és ötször dúsabb, a haja pedig csillog, és persze nincs egy ősz hajszála sem? A férfit pedig természetesen a dezodorja és az autója teszi igazán férfiasá, ugye? Biztos, hogy azoknak az elvárásoknak kell megfelelnünk, amelyeket a média sugároz felénk nap mint nap?

Azt gondolom, egy nagycsaládosnak sem kell, hogy lelkiismeret-furdalása legyen a föld túlnépesedése miatt. Azért viszont mindenki sokat tehet, hogy a túlfogyasztást csökkentse. Az pedig már csak a ráadás, hogy a környezettudatos családokból kikerülő gyerekek is nagy valószínűség szerint ezt az életformát viszik majd tovább. Ha csak ezért vállalnák a több gyereket, már az is megérné!

■ MOZSÁR GABI
(Megjelent a KukaBúvár 2007. tavaszi számában)

Kulcskérdés

Néha az ember ereje teljében érzi magát, és úgy gondolja, hogy akár egy hegyet is odébb tudna tolni, aztán ha a tettek mezejére kell lépni, ereje cserbenhagyja. Máskor meg gyengének érzi magát, mégis erős embereket megszegeyentő mutatóanyagokat hajt végre.

Nem vagyok valami erős, de a minap egyetlen finom mozdulattal sikerült beletörnöm a kulcsomat a zárba. Hogy ne legyen olyan egyszerű a helyzet, a hevederzárba. Most már csak nevetek, ha visszagonolok az esetre, de abban a pillanatban egyáltalán nem tűnt mulatságosnak a helyzet, sőt kimondottan rosszul éreztem magam.

Fél óra jajveszékelt, telefonálgatás és várokozás után végül egy perc sem kellett a probléma megoldásához, ugyanis szerencsémre egy éppen arra járó ügyes férfi egyetlen mozdulattal kiszedte a kulcsnak a zárban maradt felét, valamint megnyugtatóan, hogy a zár ép maradt. Még jó, hogy nálam volt a pótkulcsom! Erről viszont kellett egy biztonsági másolat.

Azt hittem, ez volt a neheze, de tévedtem: csak ezután jött. Az egyik fővárosi kulcsmásoló üzletlanc egyik boltjához igyekeztem nagyságukból, jó híriükből kiindulva, abban reménykedve, hogy mindenre gyors megoldást találjak. Sajnos tovább kellett állnom, mert pusztán ígéretet kaptam. Utam a következő ilyen szolgáltatóhoz vitt,

ám ott ugyanígy jártam, majd egy harmadik és egy negyedik helyen is. Hihetetlen, hogy ennyire nehéz dolog egy egyszerű kulcsot lemásolni. Sebaj, kivártam a másnapot, majd még egyet, ám az újra meglátogatott kulcsmásoló üzletük egyikében sem tudtak továbbra sem segíteni.

Orromat látogatva indultam haza, amikor is lakóhelyem közelében egy kis utcába tévedtem.

Ott találtam egy mini ezermesterműhelyt, ahová próba szerencse alapon bementem. Kissé megrökönyödtem, mert két nőt láttam a satu, a csavarhúzó és más eszközök között: egyikük csavarokat tett vissza a helyére, másikuk éppen cipőt javított. „Hogyan érthet egy nő a kulcsmásoláshoz?” – fogalmazódott meg bennem a kérdés, s tele kétséggel, de kíváncsian szegedtem neki a közelmúltban oly sokszor feltett kérdést: „Le tudná-e másolni a kulcsomat?” Az idősebb hölgy elvette a kulcsot, majd azonnal munkához látott. Gyorsan, körültekintően dolgozott, ráadásul a fővárosi kulcsmásoló üzletlancához képest töredék áron. Megköszöntem, és távozni készültem.

Az ajtóhoz fordulva épp azon gondolkodtam, hogy az Úristen teremthet-e egy nőből jó lakatost, cipészt, ezermestert, autóbusz-vezetőt... Ugyanígy: teremthet-e egy férfiból jó fodrászt, ápolót, óvó bácsit...? Mert vannak olyan területek, ahol a férfi és a nő jelenléte egyaránt természetes, de vannak egyértelműen férfias és nőies szakmák. Furcsálltam, hogy egy nő lakatostként tevékenykedik, talán még a fejemet is csóváltam. Mielőtt kiléptem volna az üzletből, hátrapillantottam, s ekkor megláttam egy férfit a műhelyből nyíló kis konyhában – kis kötevényében éppen szendvicseket készített...

■ GERGELY JUDIT

BÉRES Az egészséges emberért

Aktiválás korhatár nélkül

Számosan vannak olyanok, akik amikor elérik a bűvös ötvenéves kort, és a naptárra tekintenek, el sem hiszik, hogy már ennyi idősök, hiszen lélekkben sokkal fiatalabbnak érzik magukat.

Ötvenéves kor felett is ugyanolyan sok feladatnak és kihívásnak kell eleget tenni, mint korábban. A legtöbben továbbra is aktív szerepet vállalnak a munkában, segítik a családi fészkekből kirepülő gyermekeiket, vigyáznak az unokákra, és persze az otthoni teendőkről sem feledkezhetnek meg. Természetesen nemcsak a feladatok elvégzéséből áll az élet. Hiszen sokaknak van valamilyen hobbi, van, aki kirándulni, moziba, színházba szeret járni, és van, aki egyszerűen csak szeret egy-egy hétvégén összeülni a barátokkal beszélgetni.

Életmódunk és terheink tehát ebben a korban is ugyanolyanok, mint korábban, azonban szervezetünknek másfajta és más mennyiségű tápanyagokra, vitaminokra, ásványi anyagokra van szüksége, mint húsz-harminc éves korunkban. Am a szervezetünk számára fontos vitaminokat és ásványi

anyagokat során nem mindig tudjuk megfelelőképpen pótolni a napi táplálkozásunk. Fialatos lendületünk megőrzéséhez erre is oda kell figyelnünk.

Aktivitásunk megőrzésében segítségünkre lehet a Béres Gyógyszergyár Zrt. kutatói által kifejlesztett **Actival 50+** multivitamin filmtabletta is. Az **Actival 50+**, ahogy a neve is mutatja, az ötven év feletti számára a hazai szükségleteknek megfelelően kifejlesztett, korszerű étrend-kiegészítő készítmény, amely a szervezet mindennapi vitamin-, ásványianyag- és nyomelemtartalmának biztosításához ajánlott.

Az **Actival 50+** többek között olyan hatóanyagokat is tartalmaz, mint ginszeng, amely hozzájárul a szervezet fizikai és szellemi teljesítőképességének fenntartásához; a glükózamin, amely hozzájárul a normális porc képződéshez, így elősegíti az ízületek egészséges működését; a lutein, amely elősegíti a szem egészségének és az érrendszer épségének megőrzését, és a likopin, amely hatékony antioxidáns, ezáltal hozzájárul az öregedési folyamatok lassításához.

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Egészséges indítvány

Javasolom, hogy az „Apróval az aprókért” akció után indítsunk kampányt a füstmentes egyházért. A nikotin 1. árt az egészségnek; 2. nem használ a léleknek; 3. kiüresíti a pénztárcát. Gyülekezeteink szorított anyagi helyzete késztesen megsegítésre. „Válaszd hát az életet...” (5Móz 30,19)

BALÁZS BÉLÁNÉ (Kozármislyeny)

Személyes történelem

Rözse István *Hulvely Istvánként* született Nyíregyházán 1899. április 27-én. Érettségi után 1917-ben, tizennyolc évesen az orosz, majd a román frontra került, ahol meg is sérült. A háború után Budapesten az egyesített protestáns teológián szerzett lelkesítő képesítést. Szülővárosában lett segédlelkész, majd 1929-től Kiskőrösön vezető lelkész, ahol akkor *Balczó András* későbbi nyíregyházi, illetve *Dedinszky Gyula* későbbi békéscsabai lelkész is szolgált.

Hatvan évvel ezelőtt, 1948. május 17-én volt a tízéves konfirmandustalálkozó. Az oltár előtt *Túróczy Zoltán* püspök úr imádkozott, és Rözse nagytiszteletű úr arról beszélt, hogy mit jelent a lelkész számára a konfirmáció. Én a tízéves konfirmandusok nevében szóltam *János evangéliumának* 6,66–69 versei alapján. „Jézus megkérdezte tanítványait: »Ti is el akartok hagyni engem?« Péter válaszolt: »Mi elhittük és megismertük, hogy te vagy a Krisztus, az élő Isten fia.«

Egy hónapon belül államosították az iskolánkat. Nyíregyházán elvették a Kosuth-gimnáziumot, a Geduly-leánygimnáziumot, a központi elemi iskolát, négy körzeti kisiskolát és valamennyi tanyai iskolánkat. Akkor Nyíregyházán száz evangélikus pedagógus működött.

A tanítónőképzés Nyíregyházán 1928-ban – nyolcvan évvel ezelőtt – kezdődött. Az első képesítő vizsgálatra 1933-ban került sor. Köztük volt *Huray Mária* is, elemista tanítónő leánya, aki édesapját betegsége alatt helyettesítette. Marcsu néni életem első és egyetlen tanítónője, akit a nyíregyházi Rözse István esperes, igazgató lelkész feleségeként ismernek.

Marcsu néni megtartotta a negyedik parancsolatot: „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön...” (2Móz 20,12; Károli-fordítás) Ebben az évben kapja meg a rubindiplomát a Nyíregyházi Főiskolán. Ez a legmagasabb pedagógusi kitüntetés. Isten gazdag áldását kívánom életemre jó egészségben!

DR. REMÉNYI MIHÁLY (Nyíregyháza)

HIRDETÉS

Pályázat

A Tótkomlói Evangélikus Egyházközség presbitériuma (5940 Tótkomlós, Luther u. 1.) mint intézményfenntartó pályázatot hirdet az Evangélikus Egyházi Óvoda (5940 Tótkomlós, Aradi út 2.) vezető óvónői állásának betöltésére.

A pályázati feltételek a vonatkozó állami és egyházi jogszabályok alapján a következők: óvodában intézményvezető az lehet, aki óvodapedagógusi, konduktor-óvodapedagógusi végzettséggel rendelkezik. Azonos feltétellel rendelkező pályázók esetén előnyben kell részesíteni azt, aki rendelkezik pedagógus-szakvizsgával. A jelentkezés feltételei: főiskolai pedagógus-oklevél; legalább ötéves pedagógusi gyakorlat; evangélikus vallás; a jelentkező öt éve feleljen meg az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció; lelkészi ajánlás. Előnyt jelent: egyházi oktatási intézményi és vegyes csoportos gyakorlat.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb: az állás elfoglalásának ideje: 2008. augusztus 1.; a megbízás hat évre szól. A pályázat benyújtásának határideje az Oktatási Közlönyben való megjelenéstől számított harminc nap. A pályázat elbírálásának határideje: a törvényi előírásoknak megfelelően. Juttatások a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat; a pályázó önéletrajzát és részletes szakmai életrajzát; az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programot és a szakmai helyzetelemzésre épülő elképzeléseket; lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől.

HIRDETÉS

Pályázati kiírás

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója nyílt pályázatot ír ki a Luther Kiadó emblémájának (logójának) megtervezésére.

A pályaművek leadási határideje: 2008. június 15.

A pályaműveket a Luther Kiadó címére kell elküldeni a határidő napjáig postán a 1085 Budapest, Üllői út 24. postacímre, valamint elektronikus formában a kiado@lutheran.hu e-mail címre.

Pályázati feltételek:

- Egy pályázó több pályaművel is pályázhat.
- A pályaműveket egy példányban kell benyújtani papíron, színes nyomtatott formában, valamint elektronikus formában, ai, eps, jpg, tiff vagy psd képformátumban.
- A pályázaton előnyt élveznek azok a pályaművek, amelyek az embléma grafikai tervében minél hatékonyabban fejezik ki a Luther Kiadó megjelölt kiadványai által közvetített evangélikus jelleget, szellemiséget, gondolatiságot és a kiadó sajátos küldetését, ugyanakkor különös figyelmet fordítanak az embléma modern, korszerű, a mai marketingszempontoknak is megfelelő, hatásos megjelenésére és versenyképes, látványos, ízléses designjára.

A pályaműnek tartalmaznia kell:

- az embléma (logó) grafikai tervét;
- rövid (legfeljebb 2500 karakteres) műleírást, amely a grafikai kidolgozás alapötletén, elemein és technikáján túl a mű(vek)ben kifejezett gondolatiságot, jelképrendszert és szimbólumértelmezést megfogalmazására és elemzésére is kitér;
- a pályázó személyi adatait (név, születési hely és dátum, lakcím, telefonszám, e-mail cím, néhány mondatos szakmai életrajz).

A pályázatra beérkezett műveket a Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadójának igazgatótanácsai tagjaiból és grafikusokból álló zsűri bírálja el a határidő utáni két héten belül. Az eredményről minden pályázó írásos értesítést kap. A nyertesek névsorát a Luther Kiadó honlapja és az *Evangélikus Élet* című hetilap közli.

Pályadíjak:

- A nyertes pályamű díjazására 200 000 Ft áll rendelkezésre.
 - Az elbírálás során helyezést elérők a Luther Kiadó kiadványaiból összeállított ajándéksomagot kapnak.
- További információ az 1/317-5478-as, az 1/486-1228-as telefonszámon, a 20/824-5518-as mobilszámon, valamint a kiado@lutheran.hu e-mail címen kérhető.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja híveit és barátait május 18-án a békásmegyéri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12., tel.: 1/368-6118) az összejövetel napjára. 10 órakor az istentiszteleten *Donáth László* prédikál. Délben közös ebédre várjuk vendégeinket. 14 órakor *A vallás rejtett dimenziói* címmel *Losonczy Anna* antropológus előadását hallgatjuk meg dél-amerikai kutatásairól. 16 órakor vecsernyét tartunk, igét hirdet *Koczor Tamás*. Az alkalomra a belépés ingyenes, önkéntes adományokat azonban jó szívvel fogadunk.

„Fogyatkozat legyünk vagy gyülekezet? Ez a kérdés, válaszokat” címmel előadást és fórumot tart *Richard Carhart* chicagói fizikus professor emeritus és felesége (mindketten az *Európa újraevangélizálása mozgalom* szolgálatában) május 21-én, szerdán 18 órától a kelenföldi gyülekezeti teremben.

A Lepramisszió május 19-én, hétfőn 10 órakor tartja nagygyűlését és tavaszi csendesnapját a Budapest XV., Alagi tér 13. szám alatti missziói központban. Minden támogatót és érdeklődőt szeretettel várnak.

HIRDETÉS

Ez a felhívás azoknak a gyülekezeti, iskolai zenekaroknak, kórusoknak, szolgálócsoportoknak szól, amelyek égnék a vágytól, hogy bemutatkozhassanak a Szélerőrsán! A Szélerőrsza könnyűzenei kasszínpadra tárva-nyitva áll előttek! Jelentkezzetek, gyertek el július 16–20-ig Kőszegre, a Szélerőrsára, és mutassátok meg, hogy mit tudtok! A jelentkezéseket, esetleg demóanyagokat június 16-ig juttassátok el a gyermek- és ifjúsági osztályra; elérhetőségek: zsolts.hu-szak@lutheran.hu, MEE Gyermek- és Ifjúsági Osztály, Budapest 1450 Pf. 21.

Trajtler Gábor orgonahangversenyt tart a szegedi fogadalmi templomban május 24-én 20 órai kezdettel. Műsorán *Johann Sebastian Bach*, valamint romantikus és magyar szerzők művei szerepelnek.

Ilyen még nem volt! Legalábbis Pesterzsébeten. Május 25-én 10 órától egész napos *ikertestvér-gyülekezeti találkozó* lesz. Az ikrek: az iklandi evangélikus, az ócsai baptista és a pesterzsébeti evangélikus gyülekezet tagjai. Dél előtt a lelkesek ugyanarról az igéről prédikálnak öt-nyolc percet egymás után. Főtéma: *A teljes Írás Istentől ihletett*. Délután játékos zárandoklat a magyar bibliafordítások helyszíneire a templomkert romantikus ösvényein. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Az Ordass Lajos Baráti Kör legközelebbi összejövetelét május 29-én, csütörtökön 18 órai kezdettel tartja a kelenföldi gyülekezet kistermében (bejárat a Magyar István utca felől). Ezen az alkalmon *Sólyom Jenő* és *id. Zászkaliczky Pál* előadása hangzik el *Ötven éve történt – dr. Wiczian Dezső, dr. Karner Károly és dr. Sólyom Jenő* professzorok elvtároltása az *Evangélikus Teológiai Akadémiáról* címen. Áhítattal szolgál: *Tubán József* csornai lelkész. Szeretettel várjuk tagjainkat és az érdeklődőket.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBÖTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.
Referencia: www.harangontes.hu.
Levélcíme: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

Május 18-án, vasárnap 23.55-től tűzi műsorára a Duna Televízió az *Esti szükrületben – dr. Ferdinánd István* című, 2005-ben készült magyar dokumentumfilmet. A műsorból kirajzolódik *dr. Ferdinánd István* (1911–1992) evangélikus teológiai professzor és lelkész életútja: európai szintű katedrát érdemlő pedagógiai nagysága, 1955-től kényszerpályára terelt élete, különlegessége, egyedülálló volta az evangélikus és szélesebb ívű vallásfilozófiai gondolkodásban. Az adásban a Magyarországi Evangélikus Egyház levéltári kutatója, *dr. Böröcz Enikő* lelkészről szól a dokumentumok által feltárt „Ferdinánd István-ügyről”, valamint az egykori a tanítványok visszaemlékezései hangzanak el, bepillantást engedve az ötvenes évek sötét és drámai világába, egyházpolitikájába is. Forgatókönyvíró-rendező: *Mátis Lilla*; operatőr: *Mohi Sándor*.

FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!

Következő
számunkban:

Missziói nap
mindhárom
egyházkerületben

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Emlékezzetek csodatetteire, amelyeket véghezvitt, csodáira és döntéseire. Zsolt 105,5 (Mk 7,37; Jn 3,1–8/9–15; Róm 11,32/33–36; Zsolt 145) Ezen az ünnepen Isten megfejthetetlen titka előtt hódolunk. Imádjuk őt nagy tetteiért, amelyekkel választott népet szétszórattatásában is megőrzi, amelyekkel szabadulást hoz az önzésben, hatalomvágyban, pénz- és önimádatban vergődő posztmodern embernek is. Imádjuk őt a teremtésben megmutatott hatalmáért, a teremtett világ szépségéért és harmóniájáért, a Krisztus személyében adott új létezésért és a Szent Lélek titokzatos, de mégis valóságos munkájáért.

Hétfő

Vessetek le minden gonoszsgót, minden álnokságot, képmutatást, irigységet és minden rágalmazást. 1Pt 2,1 (Zak 7,10; Jer 10,6–12; 1Kor 11,27–34) Megdőbentet bűnlajstrom. Nem a kívülállókat vétkeiket sorolja az apostol, hanem a gyülekezetben élőket. Rólunk van szó. Aki nem harcol a lelke mélyén Krisztussal az igazért, a jóért, az őszinte magatartásért, azt könnyen elsodorja esendő emberi természetének árja. Ezért mint a szennyes ruhát, úgy kell messze hajítani azt a vétkezhalmazt, amellyel embertársaink életét megkeseríthetjük, egymás közti kapcsolatainkat pedig tönkretelhetjük. Urunk szegénykezhet miattunk, a hozzá közelítő, kezdő lépéseket már megtevő társaink pedig megtorpannak az úton. Mindez meggondolatlan magatartásunk miatt... Kyrie eleison.

Kedd

Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartás. 1Móz 50,20 (1Pt 5,5; Ézs 43,8–13; 1Kor 12,1–11) József története az egyik legkedvesebb öszövetségi olvasmányom, a végkifejlet pedig sokszor vált valósággá személyes életemben is. Mások gonosz dolgokat gondoltak, Isten jóra fordította. Evangélium ez sorsfordító helyzetekben. Ahogy a mi Urunk Jézus életében is igazolódott: Pilátus és a főpapok halálba küldték, de ezt Isten a legjobbra, megváltásunkra fordította. Nincs reménytelen helyzet, céltalan elmarasztalás, kiút nélküli tévelygés. Urunk mindenből jót s üdvösséget tud előhozni.

Szerda

Pál mondja: Mi is hirdetjük nektek, hogy azt az ígéretet, amelyet az atyáknak tett Isten, beteljesítette nekünk, az ő gyermekeiknek, amikor feltámasztotta Jézust. ApCsel 13,32–33 (1Kor 8,57a; ApCsel 17,16/22–34; 1Kor 12,12–26) Semmi nincs elzárva az Isten kezében munkáját a választott nép életében, amikor megismertette ígéreteit. S aztán elkövetkezett a cselekvés ideje. Krisztust feltámasztotta a holtak világából. Ezzel érvel Pál a pisidiai Antiochia zsinagógájában, amikor az ott élőket misszionálja. Lelkesedéséből, érveléséből mi is élhetünk a mai tanúságtevők sorában.

Csütörtök

Istennek minden lehetséges. Mk 10,27 (Zsolt 118,8; Ef 4,1–7; 1Kor 12,27–31) A gazdag ifjú történetének végkövetkeztetése ez a mondat. Önmagában is igaz, mert Isten istenségéhez hozzátartozik minden fantáziát felülmúló hatalma és szeretete. Hányan élnek ma is olyanok, akiről az orvosok rég lemondtak?! Mégis igaz, Jézus itt arra utal, hogy a pénz bűvöletéből és istenként való imádatából is ki tud szabadítani Isten, mert nála minden lehetséges. Egy, a belső lelkiismeretet alig ismerő, a külső törvényeket gátlástalanul áthágó világban többször kellene Istenhez kiáltanunk az anyagiaktól maguk által szabadulni nem tudó kortársainkért. – „Istennek minden lehetséges.”

Péntek

Aki törvényeimet teljesíti, és rendelkezéseim szerint él, az nem hal meg apja bűne miatt. Ez 18,17 (Róm 6,11; Lk 23,44–49; 1Kor 13,1–7) Milyen mélyen bennünk él az ítélkezés az előttünk járó generációk vétki, döntései miatt! Még történelemszemléletünket is áthatja. Már az Öszövetség is a személy, az egyén felelősségét hangsúlyozza, vagyis a saját életvitelünkért, jó és esetleg rossz cselekedeteinkért nekünk magunknak kell viselnünk a következményeket. – Mennyien szenvedtek zűleik vélt vagy látszólagos tévedései miatt! Ki tudja ezt jóvátenni? Istennél a kegyelem, hogy legalább ma ne vétkezzünk!

Szombat

Tudjuk, hogy nincs bálvány a világon, és hogy Isten sincs más, csak egy. 1Kor 8,4 (1Sám 7,3a; Jn 14,7–14; 1Kor 13,8–13) Pál a pogány áldozati vacsorákban való részvétellel viaskodik Korinthusban. Isten csak egy van, következésképpen a pogány rituálékban nincs jelen, azok csak baráti összejövetelek lehetnek. Mégis megbotránkoztatás miatt kéri a keresztény testvéreket, hogy tartózkodjanak ezekről az együttélésektől. Korunk embere is keres és talál magának pótiteneket, bálványokat, mint például a fogyasztás, a mértéktelen élvezet- és élményhabzsolás. Igazi Isten azonban egy van, hozzá kell mérnünk tetteinket, s őt szabad imádnunk.

■ D. SZEBIK IMRE

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 18-ától május 25-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>9.25 / mtv <i>Gondolatok a Bibliában</i> Miért teremtett Isten? (26')</p> <p>9.55 / Duna Tv Evangélikus istentisztelet közvetítése felvételről Sepsiszentgyörgyről Igét hirdet Zelenák József püspök helyettes, a gyülekezet lelkésze. (ism.: Duna II. Autonómia, 12.00) (60')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.03 / Bartók rádió Beszélgetések az egyházzenéről Őskeresztény örökség és mai gyakorlat (55')</p> <p>21.20 / Bartók rádió A Biblia éve – 2008 100/14. rész Rossini: Mózes (négyfelvonásos opera) (154')</p>	<p>10.05 / PAX <i>Gyurkabá</i> (dokumentumfilm) (52')</p> <p>10.55 / Duna II. Autonómia Magyar történelmi arcképcsarnok Bolyai János (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2002) (31')</p> <p>11.00 / PAX Mindén lehetséges! (koncertfilm) (68')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház féléórása</p> <p>13.20 / PAX Jobbítsd a nemzetöt! (koncertfilm) (37')</p> <p>22.00 / PAX Egyházzenei áhítat Puskás Ferenc halálának első évfordulójára (koncertfilm) (56')</p>	<p>7.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>11.15 / Duna II. Autonómia Magyar történelmi arcképcsarnok Bartók Béla (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (17')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház féléórása</p> <p>14.30 / PAX Mit ér az ember, ha... természetvédő? Márkus Ferenc, a WWF Magyarország igazgatója (portréfilm) (39')</p> <p>15.20 / Duna II. Autonómia Magyar emlékek Európában 4/1.: Magyar emlékek Rómában (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (31')</p> <p>21.00 / PAX Dr. Pálhegyi Ferenc portréja (44')</p>	<p>8.15 / Duna Tv Arcélek – Csáky Zoltán műsora Surányiné Réti Katalin református lelképásztor (2008) (14')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Te benned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása</p> <p>19.10 / PAX Fejezetek a magyar kereszténység történetéből. Reformáció (vallástörténeti sorozat) (25')</p> <p>19.15 / Bartók rádió Most jelent meg! Zászkaliczky Tamás: Az orgona képes krónikája (15')</p> <p>20.30 / Duna Tv Európa csodái madártávlattól Dánia, Svédország, Finnország (francia ismeretterjesztő sorozat, 2006) (26')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>6.30 / ATV „Nem csak kenyérről él...” Győri János Sámuel evangélikus lelkész (10')</p> <p>9.10 / Duna Tv Munkácsy Károly-portré – Akinek a vésőjét is a szeretet vezeti (magyar dokumentumfilm angol felirattal, 2001) (44')</p> <p>15.20 / Duna II. Autonómia Magyar emlékek Európában 4/3.: Magyar emlékek Németországban (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (31')</p> <p>19.35 / Bartók rádió Közvetítés a Berlini Filharmóniából Berlioz: Rekviem (115')</p> <p>22.10 / PAX Az egyházzéről Alpha-kurzus (ismeretterjesztő sorozat) (45')</p>	<p>5.20 / mtv és m2 Hajnali gondolatok A mai adásban Bencéné Szabó Márta evangélikus lelkész hallhatjuk.</p> <p>14.35 / Kossuth rádió Tér-idő. Az emberi szaporodás és a tudomány 4. rész: Etikai kérdések (25')</p> <p>15.05 / PAX Poézis együttes (zenés műsor) (56')</p> <p>21.00 / PAX Promise-koncert (koncertfilm) (78')</p> <p>00.00 / Duna Tv Tengerszem „A teljesség felé” – Tóth Sándor (magyar dokumentumfilm-sorozat angol felirattal, 2002) (51')</p>	<p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus féléóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>11.15 / Duna II. Autonómia Élő egyház (26')</p> <p>12.10 / Duna Tv Isten kezében Barlangtemplomok Kappadokiában (26')</p> <p>14.00 / Bartók rádió Mindén egér szereti a sajátot (mesejáték) (51')</p> <p>19.30 / Bartók rádió Közvetítés a hannoveri állami operaházról Georges Bizet: Carmen (négyfelvonásos opera) (190')</p> <p>22.05 / Duna Tv Sophie Scholl – Aki szembeszállt Hitlerrel (német játékfilm, 2005) (116')</p>	<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus féléóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Ramosaházáról. Igét hirdet Gaál Sándor lelképásztor. (54')</p> <p>11.15 / mtv A Bibliafordító Luther (ism.: m2, 14.10) (30')</p> <p>14.10 / Duna Tv Lúdas Matyi (magyar mesefilm, 1979) (70')</p> <p>19.20 / PAX Lehulló lepel – in memoriam prof. dr. Fabiny Tibor (portréfilm, ZMC) (48')</p> <p>21.11 / Bartók rádió A Biblia éve – 2008, 100/16. rész Händel: Eszter (oratórium) (99')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár
(előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit
(judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítva a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor
(sandor.dobsonyi@lutheran.hu).
Korrektor: Huszár Mariann
(mariann.huszar@lutheran.hu).
Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence
(bence.nagy@lutheran.hu).
Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna
(zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belsőleg negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, szomszédos országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – ÉnekKincsTár
(ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica
(peter.kende@lutheran.hu), Köhát Dorottya – Új nap – új kegyelem
(dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje
(antal.veghelyi@lutheran.hu).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter
(peter.kende@lutheran.hu).

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

